Redacció i Administració:
Passeig de Gràcia, 64. — Telèfon 1451-A
Tallers d'impremta:
Barbarà, núms. 11 i 13.—Telèfon 1316-A

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EDICIÓ DIARIA

Barcelona	2	Pts. mes
Catalunya i Espanya	7'50	" trimestre
Amèrica llatina	8'50	" "
Altres països	25	" "

LA PUBLICITAT

ANY XLV—NUM. 15.508—PREU: 10 CENTIMS

BARCELONA, DIUMENGE, 16 DE SETEMBRE 1923

B.—Entesos: evacuareu el Rhin i la Ruhr, i nosaltres pagarem...
P.—Això és: pagareu, i nosaltres evacuarem el...

EL BUTLLETI DE L'ESTRANGER

Els que aquests dies llegeixin els comentaris de la Premsa estrangera al cop d'Estat espanyol, perdran la fe en la veracitat informativa i en la clarividència de judici dels redactors de les seccions dedicades als altres països que publiquen els grans diaris mundials. Els infinits "Butlletins de l'Estranger" que, sota aquest mateix títol o un títol anàleg, trobem als més importantants diarís anglesos, francesos, suïssos, italians i fins portuguesos, perden de sobte tot llur prestigi quan comproven la ignorància o la desorientació que manifesten en les coses que nosaltres coneixem bé i que veiem d'aprop.

Els esdeveniments d'Espanya són comentats favorablement o desfavorablement pels òrgans de la Premsa europea. Però hi ha la mateixa desconeixença dels homes i de les coses, de les interpretacions polítiques i de les realitats socials, en els que parlen en sentit hostil i en els que parlen en sentit de simpatia. Per expressar la inconsistència dels comentaris al·ludits podem usar aquella frase vulgar: "Estan a tres quarts de quinze".

Oh, innocents periodistes peninsulars que acostumeu a formar-vos criteri de les coses estrangeres pel que diuen "Le Journal" o el "Corriere della Sera", o el "Journal de Géneve", o els grans llençols de paper de "The Times"! Ara podreu veure com coneixen aquests periòdics les coses de la política exterior. Es evident que si coneixen tan bé les coses dels altres països com demostren conèixer les de l'Estat espanyol, no podem tenir en llurs afirmacions i en llurs judicis ni un àtom de confiança.

I quin motiu hi ha per creure que les informacions del "Butlletí de l'Estranger", relatives a la situació de Grècia, o al conflicte de Fiume, o a les orientacions del Govern d'Angora, o al règim soviètic, o a la lluita dels partits a la República nordamericana, siguin més exactes i més precises que les relatives a Espanya? No és lògic l'admetre que les notícies espanyoles siguin les úniques que apareixen desfigurades o desconegudes a les columnes de la gran Premsa mundial.

Cal treure la lliçó clara de les informacions equivocades i dels comentaris extravagants de la Premsa estrangera als últims fets espanyols. I la lliçó és que realment el "Butlletí de l'Estranger", per regla general, és un conjunt de notícies tendencioses i inexactes. Els bons lectors d'aquesta secció internacional s'empassen les informacions en llengua estrangera quan es tracta de qüestions que no coneixen. Tan bon punt es parla de qüestions per ells conegudes, es desfà la confiança en l'exactitud i en l'encert de les informacions i dels comentaris en llengua anglesa, en llengua francesa, en llengua italiana o en llengua alemanya.

Un hom no pot estalviar el mig-riure en llegir les frases innocents i les deduccions desbaratades que contenen aquests dies, a propòsit del cop d'Estat militar d'Espanya, els diaris de París, Londres, Brusselles, Ginebra o Torí. La lectura fa perdre les ganes de tornar a passar els ulls pel "Butlleti de l'estranger", puix que les notícies i els comentaris que ens serveixen de l'Estat espanyol donen la mida de l'exactitud i l'encert de les notícies i els comentaris que es refereixen a Bulgària o a Rússia, a Irlanda o a Bèlgica.

A tot estirar, podem concedir que la part del "Butlletí de l'Estranger" dedicada a Espanya està pitjor que les parts dedicades respectivament als altres països. Tanmateix, no hi ha manera de prendre al peu de la lletra el que diuen els diaris estrangers, pertocant, per exemple, la situació del Govern de Grècia dirigit pel coronel Plastiras, davant del que diuen del cop d'Estat d'Espanya dirigit pel general Primo de Rivera.

NOTES DE VIATGE

Terra i gent d'Euzkadi

EL PAIS

Malgrat el gran desplegament de la seva costa serpentina, plena de caletes i de roquissars; malgrat el tipus llegendari del cap marí bastongat, pescador de balenes i descobridor de terres transatlàntiques; malgrat la seva poderosa flota mercant, exportadora del ferre; malgrat, també, la seva aversió per l'estepa, el País Basc, la verda Euzkadi, tot seguit que us allargueu una milla de la mar, sembla una terra d'interior. Els rius, trencats ara i adés per rescloses generadores de força elèctrica, no trameten gaire endins el panteix de les marees; les petites i frondoses muntanyoles, entrunyellades de manera laberíntica, retallen l'horitzó en continuats revolts, i quan sentirieu encara la veu de les Sirenes—si fos sortosa de tenir-ne aquesta mar de tempestes i de tenebra—els vostres ulls, com si n'estessin remotament lluny, ja no veuen la planura verd-clar, com uns ulls d'anglesa, escalaixada d'amplíssimes ones blanques, que és la mar Cantàbrica.

Petites valls sinuoses, que no deixarien prou camp a la trajectòria d'un tret de ballesta, són tancades pels comellars, enxarxats de viaranys que enfilen la pendent més ràpida, i pel cel boirós i ploraner. Al fons, corren paral·leles la cinta verda del riu i la cinta blanca de l'estrada, i molt sovint també un carril inversemblant, mena d'aerobàtica joguina. Camps de morese, rourades i pomerars arreu arreu acompanyen els caserius encimellats i dispersos, que posen un batec de vida i d'amor humanes a cada replec del paisatge. Cases humils de tàpia emblanquinada, primera evolució d'una barraca, cobertes a dues vessants; fortes cases senyorívoles, espitllerades, totes de pedra, amb grossos escuts flordalisats sobre la portalada de mig punt, de planta quadrada, de quatre vessants, de quatre façanes: albergs que són d'un dels pobles més persistents que ha conegut la història!

EL POBLE

Vingut de qui sap on, a una i altra banda del Pireneu, espinada sempre més que no pas frontera, ocupà grans territoris el poble muntanyenc—remader i agricultor—dels Euzkars. En els llindars de la prehistòria s'estenia potser, la toponímia sembla dir-ho, per les nostres altes valls pirenenques, fins Esterri i Andorra. Reculà més. Una part se'n romanitzà, la Gascunya; l'altra resistí i encara avui conserva pura la seva raça i porta una llengua que té records de l'edat de pedra.

Alt, sapat, de noble perfil aquilí, guiant carrerades amunt la xisciadora carreta primitiva—simple plataforma amb dues rodes massisses, arrossegada per una parella de bous de jou, prehistòric—, el basc ha resistit impassible el pas dels segles, ha vist congriar-se i esvair-se els imperis, com les tempestats una alta roca emergent de la mar, el cim de la qual no atenyen les ones més enfurides. Legions feixugues i silents de la nostra mare Roma; hosts cridaneres i tribus famolenques de Germània, multituds d'islamites bigorrades i fanàtiques, èpics cavallers de Carlemany, imperialisme francès; parence-sa pompa espanyola: pobles, institucions, cultures de tota mena han passat i passaran per no tornar, mentre el basc, alt, sapat, de noble perfil aquilí, sense barrejar-s'hi, conserva la seva raça i la seva llengua i mena per carrerades mil·lenàries la seva carreta prehistòrica.

Només una novetat—novetat de prop de dos mil anys enllà—ha penetrat el poble basc i n'ha estat per ell completament assimilada: el Cristianisme. Avui li és consubstancial, d'una manera sòlida, absoluta, sorprenent pels mediterranis, tocats que són d'una herència pagana inesborrable. I tot i això aquest poble, espill de moralitat, a Guipuzkoa i a Laburdi, a Sant Sebastià i a Biarritz és un dels grans proxenelles internacionals. Tots els vicis rep, tots els acull, de cap no se'n contamina.

IZARRAITZ MENDI

D'aquest poble basc que de la meva infantesa ençà conec i estimo tant, pensava aquestes i d'altres coses ara fa uns quants dies, tot devallant de l'ascensió a un dels gegants més alts de Quipuzkoa: l'Izarraitz-Mendi (el Mont "Qui-els-tú", interpreta el poble) que fa l'aiguapartió de les conques del Deva i de l'Urola. Arrencant gairebé del nivell de la mar, els seus mil i tants metres d'alçària marquen un triangle imponent per damunt les muntanyes veïnes.

Havia jo desgranat, cap amunt i cap avall, els graons de les seves zones: l'horta tocant el riu i els camps envoltant les cases, de primer; després les falgueres, aquelles grans falgueres que acabaran servint d'adob; més amunt un bosc wagnerià, una espessíssima fageda que el sol mai no travessa, humida i relliscant; més enllà les prades, esponjoses i magres, on belen i pasturen escarrancits ramats de cabres i d'ovelles; a dalt de tot la roca, una it tallant, avesada a les gelees de l'hivern; i, clavada en el pic des d'on estant és albiradora tota la costa basca i aquella mar d'ones verdes petrificades, que és la terra basca, una creu, una senzilla creu de ferre.

Retorn a l'hora baixa, quan les campanes toquen a rosari i anuncien la festa major que és l'endemà, després d'aquella ascensió tan diferent de les que hom fa al Montseny o al Pireneu com semblant a alguna de la serra de Mallorca.

[redacted]

LA CIUTAT DEL FERRE

[redacted]

Tinc de Bilbao un record inesborrable d'infantesa, d'haver-hi conegut els primers tramvies elèctrics, quan els nostres de Gràcia anaven amb mules i els dels afores amb maquinetes de vapor tardanes i esbufegants. Molts d'altres records en tinc d'aquella ciutat encauada en una vall de ferre, partida pel riu que li posa transatlàntics al carrer, por de mar deu quilòmetres endins, ferrenya ciutat de la plovisca del fum i de la boira, devota i treballadora, pàtria de navilers i de minaires.

[redacted]

Ara sí.

Es una gran força material i espiritual, la que tenen els nostres amics d'Euzkadi: una força que cal tenir en compte. Són homes tots d'una peça, gent tant plena de força, d'entusiasme, de persistència, de prudència i de lleialtat, com òrfena d'ironia. Davant una entremaliadura, davant una "habilitat" no fan mai una mitja rialla indulgent: la qualifiquen de traició o de mala fe. I raó que els sobra.

L. Nicolau d'Olwer

POETES DE LA XINA

Avui dia sembla que entre la gent que s'interessa per les qüestions literàries, la poesia de l'extrem Orient és un motiu apassionant per als ulls més delicats i les orelles més fines. Ha passat una mica la moda del "haï kaïs" i de les falsificacions ridícules, però, en canvi, els estudis honrats de famosos xinòlegs, la recerca de la pura expressió dels grans lírics de l'imperi celestial són coses d'un valor inapreciable, pels gustadors de sensibilitat nova i d'emoció condensada. El que a Occident es coneix de la poesia de la Xina és ben poca cosa, però les antologies que tenen una certa garantia d'autenticitat no es cregui tampoc que siguin de darrera hora. En els temps del simbolisme i del parnassianisme aguts, els poetes de l'extrem Orient eren ja coneguts i comentats i fins imitats d'algú. En certs poemes de Lecante de Lisle i d'Herèdia s'hi troba una influència marcada de poesia xinesa. Una de les millors antologies que es coneixen fou publicada l'any mil vuit cents seixanta dos pel marquès Hervéy Saint Denis, un xinòleg seriós i importantíssim que va escriure la seva "prosòdia i art poètica entre els xinesos" i va recollir una sèrie de poemes de l'època dels Thang (segles VII, VIII i IX). A aquesta època pertanyen els poetes més populars i de més anomenada, com Tu-fú i Li-tai-pé.

Més tard Arthur Waley i madame Judith Gautier en el seu "Livre de jade", han donat a conèixer una quantitat de joies poètiques veritablement meravelloses.

Ara acaba de sortir a França un llibret admirable que es titula "Florilège des Poèmes Song" (960-1277 després de J. C.). Aquesta antologia dels poetes de la dinastia Song, després del recull de Hervéy Saint Denis, ve a completar i arrodonir una mica la idea fatalment rudimentària que nosaltres tenim de la poesia xinesa. L'autor de la nova antologia és Mr. George Soulié de Morant. Aquest xinòleg, que fa vint anys que es dedica a traduir els poetes xinesos, sembla conèixer com molt poca gent el país i la literatura; la introducció al seu llibre són unes pàgines de crítica no gaire massissa, però clara i intel·ligent. Segons Soulié de Morant afirma, és gairebé impossible per un occidental fer-se càrrec de la poesia xinesa, els ideogrames de què es valen els poetes, no són paraules, sinó idees completes, amb els seus articles, preposicions i desinències, és impossible traduir literalment del xinès, perquè aleshores s'haurien de suprimir els articles i les paraules secundàries que completen la idea. La manca de desinències i de conjugacions i declinacions fa que un mateix ideograma representi o pugui representar un substantiu i un verb. Això vol dir que un poema xinès pot ésser interpretat de diverses maneres, i que traduir-lo significa en certa manera "crear-lo". Hi ha a més a més grans dificultats per la limitació de les llengües romàniques, el francès per exemple té quinze mil paraules, que no són res al costat d'un diccionari poètic xinès que té cinquanta tres mil ideogrames.

Tot això vol dir que suposant que nosaltres no ens hem de convertir en uns xinòlegs, pel que toca a la poesia d'extrem Orient, ens hem de fiar del bon gust i encert dels interpretadors. Però una poesia així, desvirtuada, perduda tota la seva gràcia de disposició—perquè en això els poetes xinesos s'anticipen molts segles als autors de caligrames—malgrat el no poder recollir tota la integritat de les idees i les imatges, i rebent-ne solament un reflex pàl·lid, aquests poemes que ens ofereix Soulié de Morant, sembla que ens obren un món nou de sensacions inefables i ens ensenyen a quin grau de lirisme pur poden arribar la sensibilitat i la meditació aparellades, bategant serenament sota un cel i dins d'un paisatge peculiar, tan llunyà dels nostres colors, de les nostres emocions i els nostres nervis d'europeus.

En general, els poemes xinesos representen un estat de concentració davant del món extern i del món de l'ànima.

Els poetes no acostumen a raonar gaire, els seus versos són una ordenada sèrie de sensacions, sensacions de l'esperit i sensacions dels sentits, triades i classificades, escollint les més agudes, les més finament incisives, alternant les visions dels ulls i les visions de l'ànima. Els temes de l'amor, les grans passions, la vida dinàmica, sovintegen molt poc entre els poemes xinesos. Sembla que el poeta és un ésser passiu i madur, una mica guarit de tot; és un finíssim contemplador dels detalls més insignificants de la naturalesa que el volta, i sap relacionar aquests detallets, aquests matisos imperceptibles amb la concepció una mica amarga que el poeta té les coses d'aquest món. Entre els poetes xinesos s'hi olora un entusiasme epicuri per la beguda, un resignat estoïcisme davant de l'amor i el dolor. Moltes d'aquestes grans figures líriques han entrat ja al país de les llegendes, la seva diguem-ne història, és un seguit de meravelloses fantasies. Si-tai-pè, el més famós de tots, gran amic de la beguda, i sobre la mort del qual hi ha diverses versions, ha estat objecte de la següent llegenda: "La lluna aquella nit, brillava com si fos de dia. Li-tai-pè sopava a la vora del riu, quan, de sobte, se sentí un concert de veus harmonioses que s'acostaven a la seva barca. Dos joves immortals es presentaren a Li-tai-pè. Venien de part del Senyor dels cels, i l'invitaven a dirigir-se cap a les regions superiors. La gent de la seva barca va veure al poeta allunyar-se sentat damunt el llom d'una balena i desaparegué entre els núvols." A Li-tai-pè li erigiren un temple, i encara se l'anomena "El gran doctor, el príncep de la poesia i l'immortal amant de la beguda".

Els poetes eren gent escollida per la seva situació social, grans generals i ministres, homes de ciència, virtut i riquesa. Entre els poetes que tradueix Soulié de Morant, trobem Wang-Tsié-Fú (1021-1086), ministre que va convèncer a l'emperador d'establir un règim comunista, va repartir les terres com un utopista del segle XIX. El règim imposat va donar uns resultats deplorables, Wang-Tsié-Fu va fer assassinar a tots els que no hi estaven conformes, fins que a l'últim els seus enemics aconseguiren desterrar-lo.

El més gran poeta d'aquesta dinastia fou un ministre de la guerra de l'imperi Su-Xè (1036-1101), home de grans aventures i de grans desgràcies. Els seus poemes respiren solament flors de presseguer, begònies, crisantemes, capvespres i delicadíssims paisatges. Un altre Xao-Yong (1011-1077), no volgué cap càrrec ni cap honor, vivia miserablement dintre una cova. Després de fer-se pregar molt, acceptà una caseta i un jardí amb què li obsequiaren els seus amics.

Entre els poetes xinesos, s'hi troben les figures més originals i fantàstiques. Dintre la seva poesia, s'hi belluga allò més fi i més delicat que pugui demanar la sensibilitat més moderna i més difícil d'acontentar. Els motius poètics són d'un gran interès per aquell que cerqui el cristall meravellós que transfigura i ennobleix les coses del món i els paisatges de l'ànima.

Per posar punt a aquestes ratlles donarem una interpretació d'un poema de Li-tai-pè. El poema és ofert a un amic que va de viatge:

"Jo no sabria retenir el dia d'ahir que
[m'abandona.
No sabria apartar l'amargor del dia
[d'avui.
Els ocells de pas arriben a grans vols
el vent de tardor. [que ens porta
Me'n vaig al mirador; ompliré la meva
guaitant la llunyania. [copa tot
"Penso amb els grans poetes dels
[temps passats;
M'engresquen llurs versos plens de
[gràcia i de força.
Jo també em sento una verba podero-
[sa i
inspiracions que voldrien ésser infan-
[tades.
Però per igualar els genis sublims, és
[necessari pujar fins
el cel i mirar les estrelles de més prop.
"Es inútil que amb l'espasa es vulgui
el fil de l'aigua". [tallar
Es inútil que omplint la meva copa,
la meva angúnia. [provi d'ofegar
"L'home, en aquesta vida, quan les co-
a l'hora del seu desig. [ses no li van
Tal sols pot entrar dins d'una barca,
[els cabells
al vent, i abandonar-se al joc de les
[onades."

Josep Maria de Sagarra

Carnet de les lletres

"EL LLIBRE DE LA JUNGLA"

El poeta Marian Manent havia recollit en un volum, una selecció de contes dels famosos "Jungle Book" i "Second Jungle Book", de Rudyard Kipling. L'èxit obtingut per la traducció catalana d'aquestes narracions meravelloses ha motivat el segon volum del "Llibre de la Jungla", on Marian Manent ha inclòs tots els contes que faltaven. Cal celebrar, doncs, doblement, l'èxit del primer llibre. Sense aquest èxit no fruiríem encara, en català, "La foca blanca" i les altres rondalles i poemes que l'acompanyen.

Poques vegades admirem una traducció tan viva i elegant i àgil, com la que Marian Manent acaba de llançar al públic. El jove poeta de "La Branca" ha badat els ulls davant els panorames exòtics que Kipling descrivia i animava. N'ha copsat, en paraules catalanes, tot l'encís. Aquelles escenes on Rudyard Kipling, poeta, observador, tràgic, fa alçar les passions i les aventures llegendàries de la selva, els diàlegs de la foca amb el seu fill i del bou i el camell i el cocodril, esbandint llur seny i llur força en els escenaris exòtics, ha estat dut al català per Marian Manent amb un estil tallant i espurnejat de rou. Les cançons que ornen els episodis de Rudyard Kipling tenen, en mans del nostre finíssim poeta una gràcia nova.

Heus's ací un dels secrets del triomf del "Llibre de la Jungla" entre nosaltres: una traducció viva, honesta, amb llambregades de balada i cançó esmaltant les aventures. Afegiu això a la força poemàtica dels llibres de Kipling. I a la bondat primària que sura per damunt les seves pàgines i lliga els animals de la jungla amb una mateixa llei que cal obeir. Kipling, que ha mogut els animals i els ha fet parlar i plorar i lluitar, com si fossin homes, troba en l'obediència el punt que els fa semblants. La Jungla, sota la mirada de Rudyard Kipling, esdevé ordenada com una bella república.

Ship-Boy.

Converses filològiques

XX. *Doncs, puix, car.*

Suposem una proposició en què s'explica o justifica ço que acaba de dir-se en una proposició precedent; aquella proposició no pot ésser introduïda amb *doncs*, que és una conjunció deductiva (això ha estat ja dit i repetit a centes vegades); però tampoc no pot ésser introduïda amb *puix*, que és una conjunció de subordinació.

Una proposició introduïda amb *puix* és una proposició subordinada, una proposició que forma part d'una altra proposició; amb *puix*, ço que diem en una proposició és explicat o justificat dins la mateixa proposició; la proposició justificativa o explicativa forma part integrant d'aquesta: *Ara l'ho diré, puix m'ho demanes amb tanta d'insistència* (que podria ordenar-se així: *Puix m'ho demanes amb tanta d'insistència, ara l'ho diré*; i, encara, d'aquesta altra manera: *Ara, puix m'ho demanes amb tan d'insistència, l'ho diré*).

En aquest exemple *puix* és correcte (nosaltres preferim *puix que*); però fóra erroni en: *Sí, ja els ho hem dit; puix realment de res no hauria valgut d'amagar-los-ho.* Ací cal usar, en lloc de *puix*, *car* o una altra conjunció de coordinació.

P. Fabra

Full de dietari

EL SOMRIS HEROIC

En aquests dies últims, els japonesos habitant Europa i Amèrica han escoltat moltes paraules de condol per la terrible desgràcia que ha afligit llur adorable país. Tot escoltant-les, no han deixat mai de somriure...

De somriure? Sí, senyor, els bons japonesos no han deixat de somriure. Llur filosofia, ben diferent de la nostra, els obliga a estalviar als coneguts i als amics l'espectacle depriment de la dolor. Mentres que nosaltres considerem indecent que un home que acaba de perdre un parent pròxim no cuiti a vestir-se de negre i a compondre's una cara melangiosa, el bon japonès considera que tant més forta és la seva pena, més endins ha d'amagar-la. Per això somriu. El seu somrís no és ni un senyal de cinisme ni d'impassibilitat; és una mostra de coratge i de decòrum.

No sé perquè la idea d'aquest somrís heroic dels japonesos m'ha causat una singular emoció en aquests instants. No serà pas que m'afligeixi la mort de cap parent; no serà tampoc que sobre el meu país acabi d'aparèixer un flagell nou. El que hi passa avui, comptat i debatut, no és pitjor del que hi passava fa tres dies. La dissort del senyor Alba no pot, per molt que fem, convertir-se en un motiu de dol per a un català conscient. Els mateixos catalans que fa quaranta vuit hores es deien albins—el comte de Caralt, el marquès d'Olèrdola, el senyor Torras de Granollers—amb una agilitat envejable han renegat les seves doctrines i es preparen, potser, a concórrer amb dades esplèndides a la informació que ha obert el Govern nou sobre les malifetes del seu ex-mestre.

No passa res pitjor del que passava. Es evident. El dol que ens cal'ia sentir abans no s'ha agreujat... Però la idea del somrís heroic dels admirables fills del Sol Ixent fa de bon recordar en aquesta hora que acaba de sonar en el rellotge d'altri.

Carles Soldevila

MISSIÓ COMERCIAL JAPONESA A XILE

Santiago de Xile, 15.—Ha arribat una missió comercial japonesa, amb l'objecte d'obrir un mercat per als productes japonesos i buscar a l'ensems matèries primes.—Havas.

ACCIDENT D'AVIACIÓ CINC MORTS

Londres, 15.—Un avió que es dedicava al servei postal caigué violentament a terra a Invinghoe.

A conseqüència d'això resultàren morts cinc persones.—Havas.

LES REGIONS OCUPADES

L'AJUNTAMENT DE BORTMUND PAGARA L'ESTATGE DE LES TROPES D'OCUPACIO

Dortmund, 15.—L'Ajuntament d'aquesta població ha accedit a pagar els tres cents mil milions que se li reclamaven, destinats a atendre les necessitats de les tropes d'ocupació.

Les autoritats interaliades s'han incautat de cinc cents milions a Bochum i de cent mil milions a Duisburg.—Havas.

TOPADA DE TRENS

Duisburg, 15.—Pels voltants d'aquesta població han topat dos trens de mercaderies, havent resultat ferit un soldat belga.

Tretze vagons quedaren fora de la via.—Havas.

ELS OBRERS DE LES FABRIQUES PHOENIX

Dusseldorf, 15. — Els obrers de les fàbriques Phoennix, de Duisburg, i Ruhrort, han represt el treball, despré d'haver obtingut un avenç de cent milions de marcs.

Continuen les negociacions encaminades a aconseguir un augment de salaris.—Havas.

Dusseldorf, 15.— Els obrers de les regions de Witten i Lundardreer reclamen l'organització de trens d'obrers.—Havas.

LES ASSOSSIACIONS DE FUNCIONARIS

Dusseldorf, 15.—Els delegats de les associacions de funcionaris s'han reunit en els territoris no ocupats, reclamant:

Primer.—Retorn immediat a la situació econòmica normal, a la Ruhr.

Segon.—Continuació de la resistència passiva, fins al retorn a la Ruhr dels alemanys expulsats.

Tercer.—Llibertat dels alemanys que es troben empresonats, i

Quart.—Restitució dels ferrocarrils a l'administració alemanya.—Havas.

EL COP D'ESTAT MILITAR

—o—

L'interès de la situació ha passat de Barcelona, on començà el cop, a Madrid, on s'ha consolidat. El marquès d'Estella ha continuat fent declaracions i ha dit que el nou directori serà constituït per vuit generals de brigada, per cada una de les regions militars, i un almirall per l'Armada, presidits per ell com a cap del Govern, que serà provisional, mentre se cerquen els homes que han de formar el definitiu.

El ministeri de la Governació serà regit pel senyor Millan de Priego, i com a definitiu s'assenyala el senyor Martínez Anido. Es deia que el senyor Alfons Sala seria nomenat ministre de Finances, però també es parlava per a aquest càrrec del senyor Urgoiti, fill. A Instrucció Pública s'assegura que hi anirà el senyor Carracido i que per substituir l'alcalde de Madrid seria nomenat el secretari de l'Ajuntament senyor Ruano.

La Constitució sembla que serà substituïda per un Estatut reial. S'anuncien enèrgiques mesures.

FINANCES I COMERÇ

COTITZACIONS DEL DIA 15 SETEMBRE DE 1923

BORSÍ MATÍ

	Obra	Alt	Baix	Tanc
Nord	68'30	68'30	68'15	68'10
Alacant	67'85	68'85	67'85	67'80
G. Metrop.	152'85			152'85
Autònnibus	96'			96'
Colonial	68'50			68'50

BORSÍ NIT

Obra	Alt	Baix	Tanc

DIVISES ESTRANGERES

Francs	
Suïssos	
Belgues	
Lires	
Lliures	
Dòlars	
Marcs	
Corones	

BORSÍ TARDA

	Octu.	Alt	Baix	Tanc
Interior				
Nord				
Alacant				
Andalusos				
Colonial				
1.ª Metrop.				
G. Metrop.				
Autònnibus				

BORSA DE LONDRES

Cèdules argentines		Argentina	3037
Exterior		Montevideo	3925
França	77295	Xile	3560
Nova York	45443	Berlín	525
Espanya	33735	Copenhague	25255
Suïssa	25535	Yokohama	2162
Holanda	11516	Bèlgica	9285
Itàlia	10231	Noruega	28325
Suècia	17105		
Portugal	215		

BORSA DE MADRID

	Com.	Dmes	Prop.
Interiors			
Amortitzable 4 %			
Amortitzable 5 %			
Exterior 4 %			
Banc d'Espanya			
Banc Esp. de Crèdit			
Banc Esp. Río Plata			
Tabacs			
Sucres pref.			
Sucres ord.			
Cèdules			
Nords			
Alacants			
Francs			
Lliures			

BORSA DE PARÍS

Londres	
Bèlgica	
Espanya	
Holanda	
Itàlia	
Nova York	
Portugal	
Suècia	
Suïssa	
Argentina	
Brasil	
Grècia	
Noruega	
Dinamarca	
Berlín	
Viena	
Praga	

CANVI DE L'OR

Monedes or Alfons	135'
" " Isabel	138'
" " unses	135'
" " petites	134'50
" " francs	135'
" " lliures	31'
" " dòlars	7'10

SUCRES

Nova York	Tanca 14 setbre.
Setembre	48?
Desembre	440
Març	369
Maig	373

CAFÈS

Nova York	Tanca 14 setbre.
Disponible	10 1/2
Setembre	923
Octubre	899
Desembre	820
Març	775
Maig	753
Juliol	743

MERCAT DE COTONS

Cotitzacions del dia 15 de setembre de 1923

	Disp.	Octu.	Dbre.	Gener	Març	Maig	Juliol
NEW YORK							
Tanca anterior		27'66	27'75	26'76	26'88		
Obertura		27'90	27'56	27'16	27'05		
Segon telegrama							
Tanca							
LIVERPOOL							
Tanca anterior							
Obertura		15'56		15'00	14'83	14'67	
Segon telegrama		15'17		14'95	14'79		14'30
Tanca		15'60		15'08	14'88	14'70	14'43
New Orleans							
Tanca anterior	27'50	26'89	26'61				
Obertura							
Segon telegrama							
Tanca							

LA BORSA, SETMANA PER SETMANA

El cop d'Estat, que dóna ja des d'ara el to d'història a uns dies d'aquesta setmana, a penes ha tingut exteriorització a Borsa.

El to que prenen ara les coses els dóna el tremp de l'esperit d'aquesta amada i forta en tota dissort Barcelona nostra: Tremp d'esperit forjat en tota llei de calamitats i serè i confiat en totes les que s'esdevinguin. És clar que nosaltres som agents en la forma que ha pres la protesta sobre la corrupció del centralisme.

El que hi ha de comú és la raó de la protesta; res més.

Barcelona, que és el camp de la nostra acció per Catalunya, té encara diferents clapes on la llavor no hi pren, però totes són nostres: les unes perquè ja ho són i les altres perquè anirem envaint i ho seran.

La serena expectació que l'acte ha desvetllat és—tot garbellat—filla de la ciutadania i la cultura per les quals mai havem reposat. I aquest to—deixant apart les derivacions i l'èxit o fracassos de règim del món nou que l'acte crea, és el que s'imposa a Espanya, perquè és una gran força moral catalana.

Fóra endebades i hipòcrita amagar que a Borsa hi ha hagut expectació des de dijous.

La clientela—l'opinió—hi acudia temerosa i burxada de dubtes. Tots els cabals eren invisiblement als braços que gelosament els retenien, però disposats a llançar-los a la liquidació.

Però aviat les consultes i converses formaren una opinió única, com passa sempre que un poble té seny racial i uns nervis educats per al moment permeten una visió ponderada de les situacions que es presenten, per greu que sigui.

L'única baixa que s'ha fet notar és la dels Deutes de l'Estat. La baixa va venir de Madrid i va triar l'Exterior.

El dimarts, dia 11, Madrid canviava les sèries F. a 87'10 i aquí ens sosteníem a 87'40. El dia abans les operàvem a 87'40.

Les vendes de Madrid per fi ens inquieten i disgusten i la nostra plaça respon contràriament.

Als canvis de 86'70 dels dies 13 i 14 responem aquí amb un 86 rodó, que venia a dir: —Si volen vendre que venguin barat—perquè, francament, no hi ha entre nosaltres ningú que tingui voluntat de *Quixot*.

Així ens trobem que des de la setmana anterior en les sèries grosses d'Exterior es perden dos enters. En Interior i Amortitzable se'n perd un, puix ja havem dit que la baixa va ésser iniciada i obstinada en Exterior.

En les Obligacions del Tresor, naturalment, ha estat encara menys sensible: No les han sostingudes sols els venciments immediats sinó la sensació de què en un possible desastre s'imposarien, si us plau per força, els interessos creats, que és el parany que va obrir-se amb aquestes formidables subscripcions.

Nosaltres, que les vam censurar per l'engany d'embolica que fa fort que suposen i per una certa inconsciència en els subscriptors, veiem ara que han tingut la virtut de demostrar-ho, precipitant la dilapidació i corrupteles que per fi tenen una sanció unànime.

Contràriament a tot el que treyem, els altres valors tots han tingut una cotització sòlida i àdhuc millorada en alguns d'ells.

Les Mancomunitats que no passaven de 74, acaben operant-se plenament a 74'25.

Sostinguts i amb bon nucli d'operacions els Municipis avancen quelcom, a 86'35 les Caixes d'Emissions. Els carrils del 3 per 100, ferms com una roca.

De les sèries d'altre interès, el Nord 6 per 100 es manté operant-se de 102'65 a 102'75 i l'Alacant, així mateix del 6, de 101'65 a 102, i aquesta diferència entre les dues valors similars no és cap diferència, sinó un càlcul de cupó.

Ha estat joiosament notable la puja de l'Alacant 5 per 100 de la sèrie F. De 89'25 que es feia divendres, dia 7, ha passat a tocar el 90, acabant amb moltes operacions a 89'75.

Es veuen ben sostingudes totes les obligacions industrials.

Moltes d'elles en un desastre borsàtil haurien sofert molt.

Havem presenciat una animada millora en Cèdules argentines.

Demés, cal registrar dues coses agradoses:

La Mallorquina d'Electricitat ha obert el pagament del cupó.

Ha resultat, doncs, no una suspensió, sinó un ajornament com desitjàvem amb algun motiu que ens animava la setmana passada. La reacció d'aquest valor ha estat petita comparada amb la davallada. Només han passat de 90 a 80. Costa de bastar el mal efecte produït.

Les Obligacions d'acers Sant Martí, que anteriorment van caure a 65, pugen ara a 95 i fins 96.

Es diu per Borsa que la Companyia d'Autòmnibus els adquireix i s'amortitzen a l'Amortització a la par de les dites obligacions. No assegurem res. Ho constatem. El canvi indica la fe que es té en el rumor.

El fi de mes, abans tan sensible als esdeveniments, ha pres l'esdeveniment actual amb optimisme. Moments hi ha hagut en les últimes sessions que podien fer creure que l'entusiasme que s'hi posava podia concentrar-se en variació important.

No ha estat així.

Abans de la sorpresa, cotitzaven 68'30 els Nords; 68'20 els Alacants; 56'15 els Andalusos.

Dijous, dia 13, la sessió va obrir amb una expectació immensa i una concurrència extraordinària. Malgrat això va tancar-se a 68'40, 68'20 i 55, respectivament.

A Borsa la puja va intentar-se. No se'n parlà. Els Nords arribaren a 68'60.

Aquest matí es clou: Nords, a 68'10; Alacants, a 67'80; Colonials, a 68'50; Gran Metropolità, a 152'85, i Autòmnibus a 96.

Els Transversal, invariable a 170.

La moneda estrangera a última hora d'aquest matí es cotitzava:

Francs francesos, a 43'65.
Belgues, a 36'10.
Suïssos, a 132'80.
Dòlars, a 7'42.
Lliures esterlines, a 33'74.
Lires, a 33.
Marcs, 0'80 pessetes el milió.
Corones austríaques, 1'50 el milió.

A primera hora s'havien fet canvis més alts. De francs 55, de dòlars 7'47 i de lliures esterlines 34.

Londres ha tingut una ordre importantíssima de comprar pessetes.

R. Surinyach Senties

Dissabte, 15 setembre 1923.

Jeaquim Marsans Peix
AGENT DE CANVI I BORSA
PASSEIG DE GRÀCIA, 17

Complimentació d'ordres de Borsa en valors al comtat i en monedes estrangeres. Intervenció de contractes comercials i préstecs sobre mercaderies o valors; subscripcions a empréstits, etc., etc.

Direcció telegràfica "MARGENTE"
Telèfons: 445 A. i 499 A.

Chaves i C.a, S. en Cta.
BANCA, CANVI, VALORS
Rambla del Centre, núm. 6
Telèfons 1230-1231 A.

Pau Bricall Creus
Agent de Canvi i Borsa
Plaça de Santa Anna, 15, 2.on, 1.a
Apartat 328 · Telèfon 5522 A

NONELL GERMANS
CANVI : VALORS : CUPONS
Rambla del Centre, 16

BANC DE CATALUNYA
BARCELONA
Rambla dels Estudis, 10 :: Telèfons A. 561 i 562 :: Apartat de Correus 568
Direcció telegràfica i telefònica: CATALONIABANK

COMPTES CORRENTS — COMPTES DE VALORS
CAIXA D'ESTALVIS — BANCA — BORSA — CUPONS — GIRS — CANVI DE MONEDES — DELEGACIO DEL BANC HIPOTECARI D'ESPANYA
DIPOSIT DE VALORS EN CUSTODIA — SUBSCRIPCIONS A EMPRESTITS

CAMBRA CUIRASSADA

AGENCIA núm. 1: Carrer Creu Coberta, 8 - Telèfon H. 667
AGENCIA núm. 2: " Sant Andreu, 146 - " S. M. 671
AGENCIA núm. 3: " Salmerón, 111 - " G. 184
Sucursals a Girona i Lleyda

EXPOSICIÓ DEL MOBLE
STAND N.RO 120
Visiti aquest Stand on podrà apreciar l'alta qualitat dels mobles i prestatgeries d'acer
GF Allsteel
i l'excel·lència de les calculadores
BRUNSVIGA
V. GUILLAMET - Rda. Universitat, 31
BARCELONA

SOLER i TORRA G.MANS
BANQUERS
RAMBLA DELS ESTUDIS, 13, i BONSUCCES, 1
VALORS - CUPONS - GIRS - CANVI
Negociem els cupons dels Deutes INTERIOR EXTERIOR AMORTITZABLE 4 per cent i Tresor 5 per cent venciment primer d'octubre vinent

Dr. FALGUERAS I FALGUERAS
METGE DENTISTA
Medicina i cirurgia de la boca. Ronda Sant Pere, 15, primer. Dentadures sense paladar, etc. De 4 a 6.

Dra. Campañá Cassi: Ex-interna dels Hospitals de París. Enfermetats de la dona: Parts. — Consell de Cent, 322, entresol.

El Dr. R. Pi Prunyà Ginecòleg, ha traslladat el seu consultori: Provença, 185, 1er, 2.a (entre Aribau i Universitat). D'11 a 1 i de 4 a 6.

HEMORROIDES (morenes) Cura radical garantida sense operació. Dr. Cardoner, especialista, ha traslladat el consultori de la Rambla de les Flors, 24, a la Ronda de Sant Pere, 30, pral., 1.a De 9 a 10 del matí i de 3 a 6 de la tarda.

El Doctor March ha reobert la seva visita de nas, coll i orelles. Plaça Urquinaona, 10, de tres a cinc.

Doctor Montañà dels Hospitals de París. Pell i venèri. Sant Pau, 28, pral., 2.a

LA NENA

Montserrat Bertrand i Mas

Pujà al cel el dia 14 del corrent mes

ALS 20 MESOS D'EDAT

Els qui la ploren: Pares, Francesc i Carme, germanets, Carme, Francesc i Maria, avis paterns, Francesc Bertrand i Rosalía Cavaller, oncles, cosins i demés parents i les cases F. BERTRAND S. A. i PERE SIMÓN assabenten els seus amics i coneguts tan trista nova.

Ciutat, setembre 1923.

Ingressos de la Companyia dels Ferrocarrils del Nord d'Espanya

Del 21 al 31 d'agost proppassat aquesta Companyia porta un augment en la recaptació de 526.317'61 pessetes vista la mateixa en les esmentades dates de l'any 1922.

Del primer de gener al 31 d'agost proppassat aquesta Companyia porta un total d'augment de 7.014.825'50 pessetes vista la mateixa en les esmentades dates de l'any 1922.

CAMISERIA
F. VEHILS VIDAL
2, Portal de l'Àngel, 2
Vestits franela . . . des de 6 Ptes.
" punt anglès . " 6 "
" estam . . . . " 16 "
Gèneres de punt per a Senyors
Preus baratíssims

GARATGE AMERICA
Provença, 192
Cobertes Dunlop 820 per 120 i altres mides, a 30 pessetes. Macises 920 per 120, a ptes. 200.

L'única que substitueix avantatjosament la llet fresca en l'ús domèstic i en l'alimentació dels infants. Fascicles de franc a qui en demani a la SOCIETAT NESTLE A. E. P. A., Granvia Layetana, 41.—Barcelona.

Mercats

INFORMACIO DE LA CASA
J. ESPINAS

Adobs

Superfosfat d'os 18/20 àcid fosfòric i 1/2 nitrogen, a 15 pessetes els 100 quilos.

Superfosfat de calç 18/20 per 100 àcid fosfòric soluble, a 12'25 ídem.

Idem ídem 16/18 per 100 àcid fosfòric soluble, a 11'50.

Idem ídem 13/15 per 100 àcid fosfòric soluble, a 9'25.

Sulfat d'amoníac 20/21 per 100 nitrogen, a 55.

Nitrat de sosa 15/16 per 100 nitrogen, a 44'50.

Sulfat de potassa 90/92 per 100 equivalent a 49/50 potassa pura, a 52.

Clorur de potassa 80/85 per 100, equivalent a 50'51 potassa pura, a 30.

Matèria orgànica, carnassa natural 10/11 per 100 nitrogen i 2/3 àcid fosfòric, a 40.

Nitrogina "Sant Jordi", 8/10 per 100 nitrogen, a 35.

Producte fosfatat "Sant Jordi", a 60.

Sofres

Sofre "Sant Jordi" 98/100 per 100, el sac de 40 quilos, a 13'50.

Sofre "Sant Jordi" "Extra" 98/100 per 100, el sac de 40 quilos, a 14.

Sofre precipitat (gris), el sac de 40 quilos, a 7.

Sofre sublimat (flor), el sac de 50 quilos, a 19.

Sofre terrós, els 100 quilos, a 28.

Sofre canó, els 100 quilos, a 45.

Mercat de Vins

Preus per grau i hectolitre i mercaderia posada al celler del collliter; informació facilitada per l'Associació de Magatzemistes i Exportadors de Vins de Barcelona:

Penedès blanc, a 1'50 pessetes.
Idem negre, a 1'40.
Camp de Tarragona blanc, a 1'75.
Idem ídem negre, a 1'50.
Conca de Barberà blanc, a 1'40.
Idem ídem negre, a 1'25.
Priorat negre, a 1'75.
Vilanova i Geltrú negre, a 1'40.
Igualada negre, a 1'50.
Martorell blanc, a 1'75.
Manxa blanc, a 1'35.
Alacant negre, a 2.
Mistela blanca, a 2'50.
Idem negra, a 2'40.
Moscatell, a 3'60.

Mercat d'olis

OLIS D'OLIVES

Corrent 5o, a 196'05 pessetes els 100 quilos.
Idem superior, a 206.
Classe fina, a 230'48.
Idem extra, a 263'21.
Preus ferms en el mercat d'origen.

OLIS DE PINYOLA

De color verd primera, de 101'31 a 105'00 pessetes els 100 quilos.
Groc primera, de 122 a 126.
Idem segona, de 108'80 a 113'04.
Preus sostinguts.
Sense canvis.

OLIS DE COCO

Blanc (amb envàs), a 166 pessetes els 100 quilos.
Cochin, a 204.
Palma, a 190.

OLIS DE LLINOSA

Cru, a 185 pessetes els 100 quilos.
Cuit, a 195.
Sapsa color, a 215.
En envàs, 8 pessetes més els 100 quilos.

OLIS DE CACAUET

Corrent, a 175 pessetes els 100 quilos.
Refinat, a 125.
Preus ferms, deguts a les fortes demandes.
Vagons arribats en la present setmana per l'estació del Morrot:
Oli ndalús, 5 vagons.
Oli del país, 9 ídem.

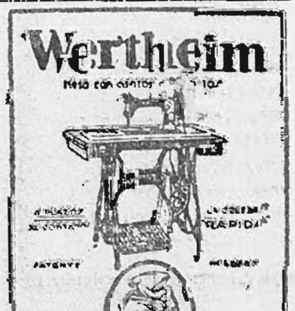

Dr. Noguer Morè
Especialista en malalties de la pell i cabell. Director per oposició del Servei de l'Especialitat de l'Hospital de la Santa Creu.
Consulta, de 3 a 5. —València, 200, pral.

ALCOHOLS PURS
rectificats de 96/97°. Especials per a Clíniques, laboratoris, farmàcies, perfumeries
ANISATS
de totes classes
VENDA A L'ENGROS I AL DETALL
A. ANTICH
Ronda de Sant Pau, 32.
Telèfon 810 A.

LES REPARACIONS
El ministre de Finances alemany demana ràpides negociacions

Berlín, 15.—El ministre de Finances del Govern del Reich, senyor Hilferding, ha fet les següents declaracions:

Les despeses més fortes són les de la Ruhr. He examinat els mitjans de remeiar la situació i no puc preconitzar altra cosa que la reducció de despeses. La solució al conflicte de la Ruhr —digué— resideix en un camí de ràpides negociacions, i la situació quedarà modificada en quant el canvi ens sigui més favorable a causa de la reducció dels recursos que fins ara hem vingut procurant als països rhenans. Estem travessant — continuà dient — el període més crític que hagi pogut passar el nostre país des que existeix.

—"Cal — terminà — evitar a tota costa una guerra civil per arribar al resultat, a l'ensems que això es fa necessari, de trobar una solució a la política exterior d'Alemanya."—Havas.

AVUI POINCARE, EN UN DISCURS, CONTESTARA EL DARRER DE STRESEMANN

París, 15.—"L'Echo de Paris" diu que en el discurs que el president Poincaré pronunciarà demà al Meuse, contestarà al darrer discurs del canceller Stresemann, formulant les condicions en què França acceptarà entrar en negociacions amb Alemanya.—Havas.

París, 15.—Sembla que la primera de les condicions que exigirà Poincaré per entrar en negociacions serà que siguin anul·lades per Stresemann totes les ordres donades pel seu antecessor referents a la resistència passiva a la Ruhr.

Si els alemanys no es decideixen a abandonar la resistència passiva, el Govern francès restarà intransigent.—Radio.

L'HIVERN PORTARA LA CESSACIO COMPLETA DE LA RESISTENCIA PASSIVA

Londres, 15.—El corresponsal especial del "Times" a Colònia li dirigeix el següent lacònic despatx: "Als cercles polítics d'ací on es dubta que la proximitat de l'hivern portarà la cessació completa de la resistència passiva. Totes les esperances de la població es basen des d'ara en una intel·ligència ràpida amb França".—Radio.

RUMORS DE DICTADURA A BAVIERA
ES PROFETITZA LA DIMISSIO DEL GOVERN STRESEMANN

Munich, 14.—Circula el rumor que es farà una temptativa per establir una dictadura rigurosa, designant-se com a dictadors Ludendorff, Hitler i Muller.

Ier, en una assemblea de n'cionals socials, ha protestat contra els nous impostos i ha declarat que cometrà un nacional el que pagués un cèntim.

Per la seva part, l'orador populista Schlittenbauer pronuncià en el congrés de camperols de l'Alta Silèssia un discurs en el qual profetitzà per a qu n s'obri el Reichstag la dimissió del Gabinet Stresemann, que aniria seguida d'un Govern d'esquerra. Aleshores, digué, h urà sonat l'hora per Baviera.—Radio.

DECLARACIONS DE L'EX-CANCELLER CUNO

Nova York, 15.—L'ex-canceller alemany senyor Cuno ha arribat a aquesta capital.

Ha declar t que Alemanya comprèn perfectament ço que per ella significa l'haver perdut la guerra i que està disposada a pagar dintre del límit de la seva capacitat econòmica de pagament.—Havas.

TOPADA SAGNANT ENTRE LA MULTITUD I LA POLICIA A BEUTHEN

Beuthen (Silèssia), 15.—Entre la multitud i la policia s'ha produit una topada sagnant.

Els mercats han quedat abandonats i s'han registrat tres morts.—Havas.

EL BATEIG DEL PRINCEP HEREU DE SERVIA
EL DUC DE YORK SERA EL PADRI

Belgrad, 15.—El bateig del príncep hereu ha estat fixat per al dia 14 d'octubre.

El príncep es dirà Pere i el seu padrí serà el duc de York, el qual assistirà a l'acte del bateig.—Havas.

UN PROCES FAMOS
ABSOLUCIO DE LA PRINCESA FAHMY

Londres, 15. — La senyora Fahmy, contra la qual se seguia procés per haver assassinat el seu marit, el príncep egipci Ali-Fahmy-bei, ha estat absolta.

El públic ha acollit amb grans aplaudiments la decisió del Tribunal.—Havas.

LA SITUACIÓ D'ALEMANYA
¿QUI TE LA CULPA?

(Del nostre enviat especial)

Com que els alemanys han de donar la culpa a algú de la majestuosa i apocalíptica baixa del marc, han trobat els jueus per fer-los carregar el mort. "Estrenyem-nos contra els jueus!" d' 'n les grosses lletres gòtiques dels diaris. "Estan xuclant la sang d'Alemanya!", escriuen altres diaris amb un to més dramàtic, encara; "Els jueus! heu's aquí els enemics!", canten de l'altre cantó. I a l'últim, el Govern de Stresemann, que ja ha exhaurit tots els recursos per evitar la caiguda de la moneda i que sap, per altra part, que tirant billons i billons de paper al mercat és inútil tot el que es faci per aturar una cosa que no té aturador, s'ha decidit, per apaivagar la palinòdia general, nomenar un "Devisers Diktator", això és, un dictador de les divises estrangeres, el qual ha d'ésser el que ha de tallar les ungles a l'especulació jueva.

Aquest dictador no se sap encara ben bé quina feina tindrà, concretament, però sembla que es vol evitar l'especulació del dòlar i de la lliura anglesa, arribant, si convé, a la incautació d'aquestes monedes. Aquest remei, però, com la majoria dels remeis que es proposen cada matí per adobar la situació d'Alemanya, no passa d'ésser un pegat en un banc, amb el desavantatge sobre els altres que tenen la sort d'ésser inofensius, d'ésser d'efectes contraproduents. Jo no sé què seria d'Alemanya sense les divises estrangeres, i com viuria la gent aquí, sense la moneda que l'estranger i nosaltres, els odiats estrangers, hi anem deixant. Si volen acabar l'especulació del dòlar, no hi ha més que prohibir l'entrada dels dòlars a Alemanya. Es ben simple, tan simple com natural és, que si jo tinc un dòlar faci tots els papers de l'auca per vendre'l a qui en doni més. Si els alemanys creuen que la gent està disposada a vendre duros a quatre pessetes perquè estiguin contents, em sembla que s'han equivocat. Si creuen que nomenant un diktator la gent deixarà de tenir les tres o quatre idees clares que té d'aquest món, s'han equivocat doblement. Mentre el dictador de les divises no prohibeixi l'entrada del dòlar, de la lliura, del florí i del franc suís, haurem de veure que aquest càrrec és purament honorífic.

La segona part, encara és més divertida. Dir a tots quatre vents que els jueus són els causants de la baixa del marc, és voler fer passar bou per bèstia grossa. Hi ha molts jueus, en efecte, que són banquers i a Hamburg, de cinc centes banques que funcionen públicament, n'hi ha quatre centes cinquanta que estan a mans dels jueus. Això és cert. Però també és cert que a Alemanya els que no tenim una banca és perquè no podem. Jo no voldria res més que tenir un capitalet i una barraca a qualsevol cantonada de Berlín i posar-me a vendre marcs a canvi de dòlars o de lliures. Us confesso que en el ram dels negocis m'hi veig perdut, però aquest negoci de la barraca és massa clar perquè m'hagi passat per sobre. Si ja sense barraca especulem tots, voleu que ens quedéssim amb les mans plegades si la gent ens portessin els seus diners a casa mateix? La responsabilitat de la baixa del marc, no és sols dels jueus, sinó que és general. Tots els que vivim avui a Alemanya no fem res més sinó especular. Especulem sobre el que es presenta i l'ideal de tothom, l'ideal que els alemanys amaguen vergonyosos, és que baixi el marc. Tothom s'ha adonat d'aquest axioma: a Alemanya quants més milions de marcs val una cosa, més barat és el seu preu. Tots esperem, en realitat, l'arribada del trilió amb candeletes. Ens fonem pel trilió; l'especulació *és el nostre pa de cada dia*, i si no especulem més és perquè no podem.

Què es vol dir, doncs, quan es diu que els jueus són la sangonera del país? Poca cosa. Es vol concretar un estat d'esperit exasperat més que res per la inseguretat del demà sobre una paraula que surt indefectiblement sempre que els negocis no marxen. No hi ha cap persona arruïnada que no tingui el seu usurer o el seu jueu per descarregar-se. Els jueus serveixen pel dol d'"alivio", que dien les esqueles. Una desgràcia es converteix en una petita satisfacció quan es pot carregar en el compte d'una causa estranya.

De tota manera, això resulta força incòmode pels jueus. Es produeixen cada dia una pila d'incidents desagradosos contra els jueus. La gent els insulta públicament, els atribueix totes les malvestats. Hi ha restaurants que no els volen servir, xofers que no els volen transportar i botigues que els fan el boicot. Tot això són ximpleries que no treuen cap a res i només s'expliquen per la passió política. Ressuscitar o fomentar la qüestió jueva a Alemanya, és d'una ingenuïtat sense fi ni compte. Més del cinquanta per cent de la vitalitat alemanya està mantinguda pels jueus i voler dimitir això és voler-se suïcidar. Els jueus, a Alemanya, tenen una preponderància en tots els rams, no solament en el financier. Els homes més representatius de l'Alemanya sortida de la guerra, els que han assenyalat el camí de l'esdevenidor d'aquest país d'una manera més clara, són semites.

Sobre la qüestió jueva en general, hi hauria molt a dir. El públic català no té una idea clara d'aquesta qüestió, ni sap l'enorme quantitat de paper que es gasta a tot el món parlant d'aquesta raça, perquè a Catalunya no hi ha hagut mai qüestió jueva. Jo crec que la manera emprada per la monarquia *catalana per tractar aquesta* qüestió, és una manera insuperable, magnífica, potser la gesta més gloriosa i més intel·ligent dels nostres reis. Aquell nostre senyor rei que presideix la disputa entre el jueu de Girona i el teòleg catòlic, i deixa que tothom, lliurement, hi digui la seva, em sembla una posició tan profundament política, que és raríssim de trobar-la repetida en la història de qualsevol altre poble. Altres pobles caçaren els jueus com si fossin bèsties feres. A Catalunya els jueus es fongueren amb la nostra sang i no hi hagué mai problema, en realitat. Una pila de noms conegudíssims a casa nostra—noteu: Puig i Cadafalch, Cambó, Alella, Llimona, Rossinyol, Pomés, Picó etcètera,—tenen una beta de sang jueva.

Conec tots els arguments que els monàrquics francesos i els conservadors anglesos durs de morir ("Morning Post") fan i han fet contra els jueus. En realitat, aquests arguments no tenen solta ni volta. En primer lloc, no crec que es pugui generalitzar sobre una cosa tan complexa com una raça. Després crec que si bé es pot concedir a un catòlic que ataqui, en nom de la seva religió, a un jueu i vice-versa, no es pot concedir a un pensador que, en nom d'un sistema d'idees tancat, tracti per generalització una matèria inaferrable. Finalment, creure, que l'Internacional de l'or és una cosa exclusivament jueva, és una ingenuïtat. L'internacionalisme de l'or no és pas degut a la raça jueva, sinó a l'or. El fill d'Alfons Daudet, cap de "L'Action Française" i pontífex del nacionalisme, Lleó Daudet, és el director de la penetració a l'Europa danubiana, principalment a Hongria, de la gran signatura francesa Schneider Creusot. Aquesta signatura és la més important del Comitè des Forges (7, rue de Madrid), i el comitè que tan brillant paper jugà en els dies de l'ocupació de la Ruhr i jugarà el dia que França i Alemanya s'entenguin, és una de les innombrables criatures dels Rotschilds, que tenen, com tothom sap, una cama a París i l'altra a Francfort.

No volem pas treure conseqüències d'aquests fets. Només direm que aquesta qüestió, com quasi totes les d'aquest món, es redueix a un simple problema de sensibilitat individual. Les persones que han tractat jueus i els han trobat sòrdids i bandarres, es faran antisemites. Les persones que hagin trobat bones persones, diran que els jueus són més honrats que els catalans, que els grecs o que els alemanys. En Gabriel Alomar em deia un dia, a Mallorca, que no permetria que una seva filla es casés amb un jueu. Com que el liberalisme de l'Alomar és provat, és de suposar que les seves idees no són sobre el semitisme les de la "Morning Post" i, per tant, vaig suposar que l'Alomar havia tingut la desgràcia de tractar sistemàticament els jueus bandarres de Mallorca. I a Mallorca, com a Alemanya, de jueus n'hi ha de tots, com hi ha de tota llei de cristians.

Josep Pla

Berlín, setembre.

EL PROXIM ORIENT
Mussolini vol reprendre negociacions directes amb Iugoslàvia

Belgrad, 14. — L'encarregat d'Afers italià comunicà ahir al Govern iugoslau el desig del senyor Mussolini que es reprenguessin les negociacions directes entre Roma i Belgrad respecte de la qüestió de Fiume. No s'ha pres encara cap decisió, però es creu que les negociacions es reprendran sobre una nova base.

Sembla que per ambdues parts és igual la voluntat de prosseguir directament les negociacions i l'esperança que s'arribi aviat a un acord.—Radio.

UNA NOTA DE LA C. DE A. A GRECIA

Atenes, 15.—El ministre plenipotenciari de França ha lliurat al Govern hel·lènic una nota que li ha dirigit la Conferència d'Ambaixadors, relativa al conflicte italo-grec.—Havas.

París, 14.—En la nota de la Conferència d'Ambaixadors, en la qual es fixa la data del 27 de l'actual per a l'evacuació de Corfú, s'atribueix a Itàlia la indemnització de 50 milions, sense que pugui recórrer Grècia davant del Tribunal internacional de La Haia, si el dia 27 d'aquest mes, la Comissió d'enquesta hagués *comprovat en la seva actuació negligències* per part de Grècia.

Itàlia podrà també reclamar davant de l'esmentat Tribunal el reembors de les despeses d'ocupació.—Havas.

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA MILITAR

Gaseta local

OVERLAND
ES L'AUTOMOBIL PREFERIT PERQUE ES EL MES BARAT DE COMPRA I EL MES ECONOMIC D'ENTRETENIMENT

La Secció d'Instrucció i Educació de l'Ateneu Enciclopèdic Popular ha obert matrícula per a una classe de Taquigrafia que es donarà en dit Ateneu (Carme, 30) els dimecres i divendres, començant l'1 d'octubre pel professor En Joaquim Ar[illegible].

Per detalls a Secretaria, de nou a onze de la nit.

EL GENERAL
benestar que la legió de families troben en el seu estiueig al camp, poden gaudir-lo a ciutat proveint-se al
"ECONOMATO DE BARCELONA"
Rambla de Catalunya, 80, on trobaran els departaments de carns, porc, aviram, peix fresc i salat, verdures, fruites, colmado, xarcuteria i perfumeria ben proveïts i amb condicions avantatjoses

A les onze d'ahir vespre es calà foc a un magatzem de drogues del carrer de Montseny, número 33, propietat dels senyors Tornell i Tarragó, cremant-se totes les existències.

S'ignoren les pèrdues. Hi acudiren ràpidament els bombers, sufocant el foc als 15 minuts d'haver-se iniciat.

Forn de Santa Rosa
BRUCH, 74
Dolços exquisits. Pastes seques per al te. Vins, licors, cafès i sucre.
Casa de confiança

Acaba d'ésser posada a la venda la *fulla número* 34 titulada Vilafranca del Penedès del nou Mapa geològic de Catalunya a l'escala de 1 per 100.000, que va acompanyada d'un follet explicatiu il·lustrat amb gravats intercalats al text.

En paper senzill costa 3'50 pessetes i en paper luxós 4 pessetes.

CAMISERIA SANS
Boqueria, 32
Gran assortit en corbates

La Societat Unió de Mestres Barbers, de les afores de Barcelona, invita tots els patrons de la seva classe, de les barriades agregades a Barcelona, a la reunió general de socis i no socis, que tindrà lloc el dia 17, a les cinc de la tarda, a la Federació Patronal de Catalunya, Rambla de Catalunya, núm. 123, per comunicar-los la resolució donada pel ministeri del Treball referent a l'obertura dels seus establiments els diumenges i prendre acords sobre el mateix.

Per als obrers: cafè **La Garza.**

Copes i Medalles
PER A CONCURSOS D'ESPORT
Pastells i Segura
PLAÇA REIAL, 15

Hem rebut la següent carta:

Senyor Director:

Amb motiu de la festa major de Gràcia vam celebrar al carrer d'En Verdi (entre Providència i Martí) uns festeigs dels quals resultaren un benefici de 147'25 pessetes que hem distribuït en la forma a baix expressada, i al efecte de que serveixi d'exemple, que d'ésser imitat per altres Juntes i entitats podria beneficiar a Associacions tant necessitades de recursos com aquestes, molt li agrairem es serveixi publicar-ho en el diari de la seva tan digna direcció en forma de solt de petita crònica.

En la seguretat de veure'ns atesos li anticipem les mes expressives gràcies i ens oferim de V. afm. s. s.

Protectora de l'Ensenyança Catalana, 49'10 pessetes.

Asil de Sant Joan de Déu, 49'10 pessetes.

Germanetes dels Pobres, de Gràcia, 49'05 pessetes.

Podeu comprar calçat completament de franc. Esplèndid Bazar. 71, Salmerón, 71

Per a València i la seva província admetrà representació seriosa en els rams de teixits, confeccions, gèneres de punt i paqueteria. Referències satisfactòries. Direcció: Josep L. i López. Apartat de Correus 121. València.

JOYES VILANOVA UNIO, 6

RESTAURANT ROYAL
Saló de Te
cada dia te **dansant** de 5 a 2/4 de 8, i dinar a l'americana, de 9 a 11.

VANOS OMBREL.LES Ferràn, 14. Casa CLAPES

Els distingits concertistes En Gabriel Rodó i En Joan Sunyé, que tant brillantment han acabat llurs estudis a l'Escola Municipal de Música, donaran un interessant recital de violoncel i piano a l'Orfeó Gracienc, el diumenge vinent, dia 23, a la tarda.

Aquest concert, que anirà dedicat als socis de l'entitat organitzadora, serà com a inaugural d'una sèrie d'actes que per la propera temporada té preparats l'esmentat Orfeó.

Galeries Layetanes
CORTS CATALANES, 613
MOBLES, JOIES, TAPISSOS
LAMPARES decoració, projectes per eminents artistes

Un autòmnibus de la línia D. i un carro toparen al passeig de Gràcia, cantonada Diputació, causant contusions i erosions a ambdues cames i erosions al dit anular de la mà esquerra a Josep Vilar Gual, de 30 anys.

AIGUA IMPERIAL

L'Orfeó Gracienc fa avinent a quantes persones pugui interessar, que des de la present data queda oberta la inscripció per ingresar com a cantaire del mateix, essent gratuïtes les classes de solfeig, teoria musical i conjunt vocal que es donen en les seves tres seccions de senyoretes, nois i homes.

Per més detalls dirigir-se a l'estatge social de l'entitat, Asturies, 83, on de 4 a 8 de la tarda i de 10 a 12 de la nit, els hi seran facilitats.

VANOS CARDUS
Portaferrissa, 10

La Comissió de fires del Comitè de la festa major de la Barceloneta convoca tots els firaires i propietaris de les atraccions que estan inscrits per concórrer a dita fira a una reunió que tindrà lloc el vinent dilluns, dia 17, al local del Patronat Obrer de Sant Miquel, carrer Marquès de la Cuadra, 1 (travessia del carrer Ginebra), per tractar de tot lo relacionat en dita fira.

La reunió per als que són exclusivament firaires tindrà lloc a les 4 de la tarda, i per tot el referent a atraccions, a les 10 de la nit; i per als propietaris de parades de bunyols, a les 10 del matí.

Per a comerç i idiomes, Taqui-meca, etc., estudieu, senyor o senyoreta, a l'ACADEMIA COTS, carrer dels Arcs, 10. Telèf. 5041 A. La més important d'Espanya.

La Secció excursionista del Foment Martinenc ha organitzat una exursió familiar a Santa Cristina i a la Costa Brava, per al vinent diumenge, sortint del local social, en tres magnífics autòmnibus, a les 3'45 del matí.

Es dinarà a Santa Cristina i s'arribarà a les nou del vespre.

Sangrá Tel. 1478 A. Pelai, 11 Banyeras

L'inspector de l'Arrendatària de Tabacs va fer un registre al domicili de Catarina Galiana, trobant-hi 62 lliures de picadura del tabac havan marca "Josep Gener", i una caixa de cigars marca "La Oriental".

Pastilles Laxants Prats

El vinent dimecres, dia 19, a un quart de deu del vespre, al Foment Martinenc (Provença, número 587) se celebrarà una conferència sobre Radiotelegrafia i Radiotelefonia, a càrrec del professor de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú doctor Enric Calvet.

Durant la conferència, per mitjà d'un aparell de modernissima construcció, farà escoltar a tot el públic i en alta veu les senyals pendulars de l'Observatori de París a les 22 hores, i les transmissions oficials de l'hora, que envien a tot el món la Torre Eiffel a les 22 hores 45 minuts i l'estació alemanya de Nauen situada prop de la mar del nord, a les 24 hores.

Per als intel·lectuals: cafè **La Garza.**

AUTOMOBILS
Hispano-Suïssa
El cotxe de més durada
El que menys consumeix
L'únic per a les nostres carreteres
El més ràpid
Agents exclusius
Vallet i Bofill, S. en C.
PASSEIG DE GRACIA, 20

El cònsol de França recorda als seus compatriotes que la llei del 26 de juliol de 1923 ha ajornat de tres mesos, a partir de la seva promulgació, el termini concedit a les víctimes civils de la guerra o als seus tutors, en vista de trobar-se en instància de pensió a títol de la llei del 24 de juny de 1919.

Les demandes hauran de presentar-se al Consolat francès abans del 27 d'octubre.

VI ESPUMOS BAQUES
El millor xampany català
D'ESCRIOLA DE FONTRUBI

Relació dels objectes trobats i dipositats a la Majordomia municipal:

Una clauera, amb una clau petita, quatre "llavines" i un candau. Una clau de les anomenades angleses. Una botzina, segons sembla, per a automòbil. Una embrella, color violeta. Una cartera de color marró, contenint documents a nom de Josep Penya Fornas. Un moneder de pell negra, contenint un mocador amb inicials, un bitllet del Banc d'Espanya i metàl·lic. Una cèdula personal, a nom de Francesc Armengol Panyella. Un fanal de llautó, segons sembla, per a automòbil. Documents a nom de Josep Mira Alonso. Una medalla, segons sembla, de plata. Una cistella de vímet, contenint objectes per a tocador.

ELEGANTE
Modes, bellesa, pentinats, música, cinematografia. Preu, 1 pta.

Es gratificarà esplèndidament

la persona que indiqui el lloc on es troba Rosa Llobet, de 68 anys, estatura baixa, cabell canós; vesteix modestament, blau, ratllat blanc a quadros. Se li nota incoherència en el parlar. Des del 28 de juny últim manca del seu domicili, carrer de Salvà, 7, quart, segona. En cas d'urgència, aviseu els telèfons S. P. 1480 o S. P. 1481.

Des de demà, dilluns, el servei del Ferrocarril Funicular del Tibidabo serà fins a les dotze de la nit.

A dos quarts de set d'ahir a la tarda, Joaquima Vera i Carín, de 80 anys d'edat, portera de la casa núm. 2 de la Baixada de Sant Miquel, caigué del terrat al carrer.

Morí a l'acte, i el cadàver es conduí al dipòsit judicial de l'Hospital Clínic.

Casa Barnet
Demà, dilluns
COMENÇARA
LA GRAN LIQUIDACIO
Per canvi de raó social
Portal de l'Angel, 6

Trens Xacolata Bombons

No tossiu més. Preneu pastilles KLAM
TRES RALS CAPSA

J. Batlle : FLORICULTOR P. de Gràcia, 105

CALENTADOR GLUCK
EN COBRE PULIDO

85 PTAS
LACOMA Hnos

Si tenIu mal de coll useu FARINGOL

OVERLAND
ES L'AUTOMOBIL PREFERIT PERQUE ES EL MES BARAT DE COMPRA I EL MES ECONOMIC D'ENTRETENIMENT

PAGINA AGRICOLA

Núm. 25

SOBRE EL CONREU DEL BLAT

A Catalunya no hem donat al problèma del blat la importància que té; altres problemes, alguns de menys gravetat, han cridat i ocupat l'atenció dels nostres economistes i dels nostres agraris. No obstant, com ja remarcàrem en un altre article publicat en aquesta Pàgina, els catalans, per proveir-se del blat necessari a llur consum, han de pagar anyalment un tribut que passa dels 100 milions de pessetes, o en altres paraules, cada habitant ha d'enviar a l'estranger unes 40 pessetes a l'any. Evidentment una contribució tant pesada, justificaria, per part de tots, un major interès.

A l'estranger, el problema és estudiat intensament. La crisi del blat a França i a Itàlia, on es manifesta, si fa no fa, amb els mateixos caràcters que a Catalunya, ha renovat l'interès per aquesta planta multiplicant els treballs, les proves, les polèmiques sobre els mètodes de conreu i determinant una vasta legislació encaminada a acréixer la producció nacional.

L'activitat desplegada als dos països ha portat dues conseqüències: un augment de producció tal que França podrà enguany prescindir de les importacions i Itàlia podrà reduir-les sensiblement i una profunda modificació dels mètodes de conreu.

Val la pena que els llegidors hagin esment almenys dels fonaments essencials d'aquesta modificació.

Fa bastants anys, les revistes d'agricultura anaven plenes d'escrits sobre nous mètodes de conreu del blat: sembra fonda o superficial, clara o espessa, en línies, o a eixam, transplantament, enterrament progressiu, supressió d'adobs, etc.

Els russos Demtchinsky i Protopopoff i altres, als quals s'uní de seguida una munió d'agrònoms de tots els països, favorables o contraris, revelaren coses interessantíssimes sobre els mètodes xinesos i russos de conreu. Contemporàniament la literatura agrària s'enriquia amb abundància d'escrits sobre altres mètodes, experimentats en països diferents, com el dry-farming, el sistema Lister, el Bourdiol, etc.

Moltes de les novetats alesbores recomanades caigueren poc a poc foren abandonades i oblidades, algunes per la resistència oposada pels pagesos, aferrats a la tradició, altres per dificultats de caràcter econòmic. Però les coses avui han canviat.

Certes pràctiques, al seu inaplicables, ho són ara econòmicament. Demés la guerra ha creat una mentalitat més oberta, mercès a la qual el pagès ofereix menys resistència a les innovacions. Per això aquestes s'escampen amb major facilitat.

Els mètodes moderns als quals ens referim—n'hi ha diversos—no fan més que reunir orgànicament una sèrie de pràctiques ja conegudes, però que en conjunt alteren profundament el mètode antic; el blat esdevé com el blat de moro o la patata o la bledarave, una planta entrecavada.

Pot dir-se que en els nostres climes la producció del blat és en directa relació amb les pluges. Així com un agricultor del Nord d'Europa, on s'assoleixen els rendiments màxims per hectària, no ha de preocupar-se mai de la humitat, pel pagès català el factor essencial de producció, el que falta més sovint és el de les pluges. Per això tot millorament de conreu esdevé inútil, si no és resol oportunament la qüestió de la humitat.

Aquestes consideracions són aplicables així mateix a moltes regions blataires de França i d'Itàlia i per aquestes ha estat combinat el nou sistema de conreu, en el qual pot dir-se que prevaleixen les pràctiques encaminades a permetre una major acumulació de l'aigua i a impedir-ne la dispersió, sigui deguda a l'aparició de les males herbes, sigui a causa de l'endurimeut de la superfície.

Pel altra part, és ja sabut que la major activitat d'absorbiment té lloc quan les arrels són joves encara; a penes envelleixen esdevenen més lentes. El pagès té, doncs, interès en conservar durant el major temps possible aquesta activitat inicial i no podent-ho fer, en obligar la planta, a anar produint arrels noves que ajudin i completin el treball de les velles. Això s'obté fàcilment calçant la planta, per tal com en els nusos enterrats a cada calçament apareixen pisos d'arrels suplementàries.

L'emissió d'aquestes noves arrels té també l'avantatge d'afavorir el fillolament i, per tant, la multiplicació de les espigues.

El calçament té, doncs, la mateixa funció que el transplantament practicat pels xinesos. Essencialment els mètodes de conreu modern consten de les operacions següents:

1. Treballada fonda feta aviat, deixant el terreny pla.

2. Adobada amb uns 400 quilos de superfosfat per hectària, uns 100 de sulfat amònic i uns 100-150 de potassa, si el terreny ho demana.

La planta anterior, demés, convé que hagi deixat un residu de fertilitat procedent d'un adob orgànic donat en quantitat superior a les seves necessitats.

3. Raselat enèrgic per enterrar els adobs i pulveritzar la terra.

4. Sembra superficial i primarenca, en línies separades de 34 a 36 centímetres; llavors molt espesses en la línia, esmerçant uns 90 quilos per hectàrea.

Així com abans la sembra en línies era preconitzada sobretot per l'estalvi de llavor, ara es recomana per poder entrecavar i calçar el blat i per permetre la circulació de l'aire i de la llum impedint així el bolcament que seria fort a causa de l'abundant fillolament que espesseix les plantes.

La sembra es pot fer també en línies apariades i és més recomanable. En aquest cas les distàncies són de 15 centímetres entre les línies juntes i de 38-40 entre les altres.

5. Si és necessari, adobada amb nitrat de sosa a la primavera, per donar més vigor a les plantes.

6. Entrecavades. Aquí està una de les novetats del sistema. Les raons de les entrecavades les hem dit ja més amunt. Aquesta feina pot ésser feta a mà, però la distància a la qual es fa la sembra permet l'emprament d'entrecavadores mecàniques.

El blat, des del punt de vista de les entrecavades, ha de considerar-se igual que les patates, la bledarave, el moresc, el tabac, etc.

7. Calçament. Una altra novetat. Per afavorir el desenrotllament de l'aparell radicular i perquè aquest patexi poc per la humitat i per forçar la planta al fillolament, el blat es calça igual que el blat de moro a mà o usant màquines especials prou conegudes.

Aquest és el nou mètode de conreu del blat. Com es pot veure, la novetat resideix exclusivament en les entrecavades i el calçament.

Nosaltres voldríem que es fessin proves a Catalunya. Tothom en petit, en mitja hectàrea o en una hectàrea, les pot fer sense haver de sostenir despeses massa elevades. Aquell que no tingui màquines que faci els treballs a braç i que s'acosti el més que pugui a les indicacions que hem donat.

Es possible que després de la prova es decideixi a adoptar el nou sistema.

Les revistes estrangeres d'aquest temps citen innombrables experiments ben controlats i fets en condicions diversíssimes en els quals els rendiments no baixen mai dels 20-25 hectòlitres per hectàrea i pugen ben sovint a 30 i a 40. Són xifres a les quals els catalans no estem acostumats.

August Matons

De crèdit agrícola

En virtut de la convenció de 6 de desembre de 1914, ratificada per una llei promulgada en 1915, el Banc Nacional de Grècia ve obligat a posar a la disposició de l'Estat 35 milions de dracmes al 4 per 100 per poder organitzar el crèdit agrari per compte del mateix.

Això li ha permès d'establir diversos Bancs, modestos, naturalment, però que fan un gran bé entre els agricultors. El sistema generalment emprat és el prèstec hipotecari en terminis variables entre 5 i 15 anys, segons la quantitat i el destí de la suma.

Aquests Bancs, que aquí en diríem comarcals, fan prèstecs als pagesos i a les associacions agrícoles, exigint als primers una hipoteca no inferior a mil pessetes, i a les segones una de 4 mil, al menys.

Per aquestes dades es comprendrà que l'objectiu principal de l'Estat grec és el prèstec petit, amb el qual s'atenen perfectament les necessitats de l'infim propietari i les del conreuador que d'una manera o altra pot oferir l'esmentada garantia.

Igual que a Espanya, on un ministre va publicar una Reial ordre encomanant eficaçment (això sí, molt eficaçment) al Banc d'Espanya que atengués al crèdit agrícola, i aquest s'ho ha escoltat com qui sent ploure. Potser en la mateixa data o als voltants d'ella, una migrada manera de proporcionar un prèstec a els Sindicats la va retirar.

Ens referim a aquells comptes corrents a 90 dies i prorrogables per 90 més que va abolir, i en canvi va establir un prèstec (que solament concedia a aquells Sindicats del compte corrent, i encara perquè els havia de sostenir) per mitjà de lletres lliurades i acceptades i fins avalades pels individus del Consell del Sindicat i que, es clar, virtualment era acabar amb el poc que feia.

L'Urgell agrícola

I

La història agrícola de la Plana d'Urgell és molt interessant. Ve a ésser la narració sentimental i enternidora de la llar pobra, bastida de tàpia de misèria què, tot d'un plegat, per un ressort miraculós, s'és tornada palau d'infinites belleses.

Jo encara he trobat un jaiet de l'Urgell, que va contar-me les tristeries viscudes en aquells dies en què la gent de la comarca, l'element jove sobretot, emigrava d'una terra allavors ingrata. Fugien de casa perquè l'instint de conservació els empenyia cap a altres comarques agrícoles, on podrien esmerçar llurs energies en obres de treball eficaç. I amb aquesta emigració de la major part de la joventut agrícola, la comarca urgellenca s'empobria més i més.

La tramontana de la misèria fuetejava cruelment els rostres anguniosos dels agricultors urgellencs, que no tenien l'estímul, que alegra la vida, d'una bella esperança de progrés.

Però, en els començaments de la segona meitat del segle passat, un fet transcendental canvià, només en iniciar-lo, l'aspecte de la vida agrícola de l'Urgell. Fou el projecte de construcció del Canal d'Urgell que avui rega, fecunditzant-la bellament, aquesta comarca catalana.

Aquell jaiet em contava que li semblava un somni el veure realitzat aquell projecte que garantia el benestar dels pagesos urgellencs i el progrés agrícola de la Plana.

Les conseqüències de l'obriment d'aquell Canal foren immediates. L'emigració va acabar-se per obra d'encantament i començà una corrent immigratòria d'urgellencs emigrats i de nous pagesos que anaven a establir-s'hi. Les terres augmentaren el doble de llur valor. Semblava que el sol de l'avenir amb la lluïssor de la riquesa, esvaís poderosament la boira de la passada misèria, tenyint tota la Plana de clarors alegres i triomfals.

L'evolució agrícola de la comarca, d'allavors ençà, ha estat sempre progressiva. El procés de fecundització que l'eixamplament del regadiu anava produint en les terres eixutes, assedegades, de la Plana, era una feliç promissió cada vegada més prop d'una realitat generosa en beneficis.

Avui dia, aquesta comarca, és una de les més riques de Catalunya. Té, però, aquells petits problemes íntims que es plantegen a totes les comarques.

Dintre dels greus problemes nacionals, aquests assumptes plantejats al si de la societat agrícola d'una comarca ben avinguda, esdevenen petites qüestions de família; qüestions, però, que no resoltes com cal i en temps avinent, que es tornen assumptes més greus i de vegades problemes de difícil solució.

A la comarca d'Urgell n'hi ha d'aquests petits problemes i sobretot als llocs on, per obra d'embruixament, hi ha arribat algun microbi de la pesta que embolica la política amb l'agricultura. Aquesta política que sol destorbar la bona marxa agrícola no és, evidentment, la bona política. N'hi ha també alguns altres sorgits de les relacions de diferents matisos entre els pobles i la Societat Canal d'Urgell. Aquests s'agreugen notablement en els mesos del rop de l'istiu en què es lluita amb l'escassetat d'aigua. Hi ha, per últim, problemes que són exclusivament agrícoles.

En un proper article ens ocuparem d'aquests assumptes que, si ara no són greus, no resolts a temps podrien esdevenir seriosos problemes.

Domènec de Bellmunt

Cinc lliçons d'enologia

III

VINS BRISATS : CURES AL VI

I.—Vi negre de raïms negres

1.—*Collita.*—La collita abans de la maturació completa. Si els raïms són avariats destinem-los a vi verge. Els raïms massa madurs o podrits, en l'elaboració del bi abrisat són causa:

a) D'alteracions i groguejament del color.

b) De la *classe oxidàssica.*

c) De mals gustos i enfermetats en els vins.

2) *Trepitjat.*—Es trepitgen els raïms i desrapen. El desrapar és més convenient quan les rapes són molsudes i verdes. Es pot desrapar:

a A màquina, amb les trepitjadores desrapadores.

b Amb la taula resrapadora.

c) Passant un rascle per la verema trepitjada o passada per un garbell.

El desrapar té els següents avantatges:

a) Els raïms desrapats ocupen un terç menys de volum en el cup de fermentació.

b) Els premsats valen tant com el vi de raig.

c) Els vins es fan i s'aclareixen més aviat.

d) Molts gustos dolents que són deguts a la rapa desapareixen.

e) Guany de grau alcohòlic per la supressió de la'igua de la rapa.

La verema trepitjada i desrapada va a parar al cup o tina on es farà la fermentació.

3. *Sulfitatge.*—Practiqui's el sulfitatge de la verema amb 15 grams de metabisulfit de potassa per càrrega. Aquest sulfitatge:

a) Augmenta i abrillanta el color, perquè el deslliura de les celles que el contenen.

b) Impidaix la multiplicació dels llevats d'agre i dels gèrmens de malures.

c) Dóna vins de poca acidesa volàtil.

d) Evita la *classe oxidàssica o bruna i la fèrrica.*

e) Fa la fermentació més plàcida amb menys elevació de temperatura.

4. *Correcció de mostos.* — Si cal es farà la correcció dels mostos amb àcid tartàric i fosfat amònic, seguint les instruccions donades per al vi blanc.

5. *Precaucions en la fermentació.*

a) Prefereixint-se cups tancats amb volta que no pas oberts, principalment en vins de poc grau.

b) Vigili's la temperatura que no passi de 35 graus. Si passa convé refredar els mostos ensorrant a dintre el vi la brisa o bé fent el remuntatge del most en fermentació. Ambdues coses demanen l'absoluta seguretat de què la brisa no s'ha agrejat.

c) Si les fermentacions s'aturen, practiqui's el remuntatge.

d) Si s'aturen pel fred, haurà d'escalfar-se una part de most i tirar-lo al cup de manera que tot plegat quedi entre 30 i 35 graus.

6. El vi es té amb la brisa de quatre a cinc dies segons el color i l'aspror que se li vol donar.

II.—Vi blanc obrisat de raïms blancs

1. *Raó d'ésser.*—Aquest manera de vinificar el vi blanc només s'usa en algunes comarques en què aquest tipus constitueix el tipus comarcal. Així passa a Artés. Els consumidors d'aquell vi, que són les comarques bergadana i vigatana, no s'acaben d'acostumar als vins verges. Adverteixi's que tenen allí molt bones classes de raïms, pica-poll i garnatxa principalment.

2. *Collita.*—Els raïms han de collir-se abans d'ésser bons per menjar, per assegurar-se de la bona qualitat de la verema, que ha d'ésser ben sencera. Si és atacada de malura farem millor de fer vi verge, com s'ha dit.

3. *Trepitjat i desrapat.*—Els raïms es trepitgen i desrapen, anant tot plegat al cup.

4. *Sulfitació.* — Serà bo sulfitar les veremes amb 15 grams de metabisulfit per càrrega, que, sense deturar la fermentació,

a impedirà el desenrotllament dels ferments agres i dels gèrmens de malures, i

b) previndrà la *classe oxidàssica.*

5. *Fermentació.* — El vi es deixarà amb la brisa quatre o cinc dies, seguint les prescripcions que es donaran per al vi negre en ço que toca a la correcció de mostos i marxa de la fermentació.

III. — Fermentació amb llevadures seleccionades

1 *Què són.* — Les llevadures seleccionades són ben preparades, han de tenir una o diverses races dels ferments anomenats *sacharomyces ellipsoideus* i han de complir diferents condicions, segons l'objecte de la seva selecció.

O seran llevadures pròpies de determinades comarques renomenades, com la Champagne, Burdeus, Borgonya.

O seran llevadures acostumades a dosis elevades de gas sulfurós;

O seran llevadures expresses per fer fermentar vins d'elevada graduació alcohòlica, o per suportar temperatures elevades.

Al demanar-les s'ha de fer constar l'objecte perquè un vol usar-les, i llavors la casa venedora les servirà més o menys bé, segons els seus possibles i el seu crèdit.

Per comprovar si les llevadures tenen les qualitats que s'han demanat a la procedència volguda no hi ha cap mitjà de reconeixement. Solament l'experiència ens dirà si havem obtingut o no el fi desitjat.

Els venedors francesos per a vins blancs de baix grau recomanen llevadures de Champagne; per a vins negres de baix grau, les de Burdeus i Borgonya. Per a vins d'elevada graduació seleccionen races d'Algèria i Espanya.

En general, a nosaltres ens convenen llevadures per resistir fortes dosis d'alcohol i elevades temperatures.

2. *El que es pot esperar de les llevadures seleccionades que corren.*

No es pot esperar imitar amb elles els grans vins acreditats de Champagne, Burdeus, etc.

No es pot esperar tampoc, amb les marques que corren, assegurar la fermentació completa de mostos de més de 14 graus B. de dolç, com sincerament ho confessa M Jaquemin, director de l'Institut La Claire de Morteau (França). Fins per a aquests mostos fóra, potser, contraproduent despreciar les llevadures del país indígenes, en general més apropiades que les seleccionades, de dubtosa procedència i de comprovació impossible.

No es pot esperar d'elles un gran augment de grau alcohòlic, però sí algunes dècimes, 3 o 4.

El que d'elles pot obtenir-se és una fermentació més regular amb l'absència de *sachacomyces apiculatus, sacharomyces pastorianus* i altres ferments pitjors, disminució d'acidesa volàtil, alguna millor qualitat de vi, i potser una clarificació i despullament més ràpides: això si s'endevina la raça més convenient.

Potser per als nostres vins seria el més convenient que se seleccionessin certes races de llevadures del nostre país, i dic això pensant en el costum que tenen alguns colliters de la província de Tarragona de proveir-se de baixos i mares del Priorat per fer refermentar vins dolços mal fermentats.

3. *Les llevadures amb preparació anticipada de llevat.* — Es la manera més segura d'emprar-les. Quatre dies abans de la collita es pren una garrafa de 16 litres i es renta bé amb aigua bullenta. Dos litres de most barrejats amb dos litres d'aigua es fan bullir un quart d'hora en una cina qualsevol. Després es tiren a la garrafa i es deixa refredar a menys de 30 graus, tapant la boca amb un tap de cotó fluix net. Un cop fred s'hi tira 1 quilo de llevadura, deixant la garrafa tapada amb cotó fluix en un lloc atemperat perquè es mantingui entre 20 i 30 graus.

Després de dos o tres dies estarà aquest most en plena fermentació, i s'hi afegiran 8 litres de most acabat de fer amb raïms triats, trets els grans podrits i bruts, remenant fortament; vint-i-quatre hores més tard, quan tot aquest most estarà fermentant, s'espargirà damunt d'unes 15 càrregues de verema acabades de trepitjar o de most acabat de recollir, en les quals encara no ha començat la fermentació.

4. *Les llevadures sense preparació de llevat.*—El comerç ofereix també llevadures dites *múltiples o concentrades*, que s'usen sense preparació de llevat, abocant-les sobre la verema o el most tal com ens arriben. Això és molt senzill si els resultats obtinguts comproven els reclams dels venedors. Ha de desconfiar-se d'elles quan, per efecte del transport a distància, ens arriben ja gastades i amb poca virulència.

5. *Una selecció de llevadures feta a casa. Preparació d'un llevat continu.* — Suposem una collita de 50 càrregues diàries.

Tres dies abans de collir, collirem una partida dels millors raïms de la propietat, que donguin millor vi, fins a fer tres càrregues de most. La sisena part d'aquest most, o sigui una mitja càrrega, es posa en un bocoi de cabuda de cinc càrregues netejat amb aigua bullenta, tapant-lo amb un drap net. Els deixarem fermentar espontàniament.

Les altres cinc sisenes parts del most, o sigui les dues càrregues i mitja restants, l'ensofrarem amb un total de 100 grams de metabisulfit (o sigui uns 40 grams per càrrega).

Declarada la fermentació d'aquella mitja càrrega primera de most, que serà passades algunes hores, li afegirem poc a poc el most ensofrat sense els solatges que hagi fet, durant aquesta operació un dia sencer.

En això vindrà la collita. Cada dia traurem del bocoi una càrrega i mitja de llevat per tirar-lo a la verema o al most de la collita, i afegirem el bocoi amb una càrrega i mitja del most del dia ensofrat amb 60 grams de metabisulfit (40 per càrrega).

Així perpetuarem per tota la collita els llevats de la primera mitja càrrega de most-escollit.

Si volem, aquella mitja càrrega primera de most, en comptes de deixar-la fermentar espontàniament, la podem fer bullir un quart d'hora en una caldera, deixar-la refredar fins a 25 graus i fer-la fermentar amb quatre o cinc litres d'un llevat seleccionat comercial, seguint en tot el demés igual. Així perpetuarem aquest llevat per tota la collita, sense més despesa que la d'aquests quatre o cinc litres.

IV.—Cuidados generals que s'han de donar al vi

2. *Fermentació lenta.* — En treure el vi dels baixos o de la brisa continua una fermentació lenta. Els taps de les botes no es poden ajustar, fins que el fred o l'absència de sucre fan la fermentació insensible.

2. *Taps.*—Per tapar les botes gastint-se taps de suro o fusta enrotllats amb boga o paper d'estrassa ben net, que es canvia a cada recomplida.

3. *Trasbalsades.* Primera. A primers de desembre, a l'entrar l'hivern, airejant el vi i sense ensofrar la bota. Segona. A la segona quinzena de març, sortida de l'hivern, sense airejar i ensofrant la bota. Tercera. A primers de juny, entrada d'estiu, d'igual manera. Quarta. Per l'octubre, sortida d'estiu, d'igual manera. En anys successius, pel març i per l'octubre. Les ensofrades de les botes es fan amb uns 30 grams de fluquet per bota de vuit càrregues per al vi blanc i 15 per al negre.

Les trasbalsades es faran en dies clars, d'elevada pressió baromètrica. No tenen influència les llunes.

Airejar un vi vol dir deixar-lo caure a la portadora i d'allí treure'l i tirar-lo damunt de l'embut de l'altra bota. Si no es vol airejar s'aplica directament el record de la bomba a la bota i es fa caure pel tub conductor a dintre de l'altra bota.

4. *Acció del fred.*—Els va bé als vins el rebre el fred de l'hivern. Aquest els despulla i clarifica. Convé, doncs, a l'hivern obrir aquelles obertures que millor ens donguin aquest resultat. Al revés, a l'estiu han els cellers de tenir-se tancats, perquè no s'escalfin, i foscos.

5. *Recomplir.*—Recomplint les botes cada setmana el primer mes, cada quinze dies els dos mesos següents i després cada mes amb vi igual al que tenen s'impedeix la formació de flors i es preve l'agrejament. Al recomplir es canvia el paper o la boga del tap i es canvia o renta el tap.

Una bota de vuit càrregues de vi novell, dues de mig octubre a mig abril, o sigui en sis mesos sofrint en aquest període dues trasbalsades, ve a tenir les minves següents:

	litres
Per evaporació al través de les parets ...	12
Pels baixos de les dues trasbalsades ...	9
Per evaporació a l'acte de les trasbalsades ...	4
Total ...	25

A l'hivern, quan el vi es refreda hi ha una minva, deguda a la contracció del vi pel fred.

6. *Clarificació.* — Generalment els vins s'aclareixen per si sols, a l'aturar-se la fermentació i per l'acció del fred. Si té alguna terbolina rebel, si s'ha d'embotellar, i demés en els casos que s'especifiquen al tractar les malalties, podrà ésser convenient la clarificació.

La clarificació d'un vi blanc la cola es fa així:

La vigília de la clarificació es trasbalsa el vi i s'hi tiren 10 grams de taní per càrrega desfets en una mica de vi. Al mateix temps es posa la cola o gelatina en remull fins a l'endemà, a raó de 12 a 15 grams per càrrega del vi que es vol clarificar. Al dia següent es llença l'aigua de la cola i s'hi posa aigua nova ben calenta, en quantitat d'un quart de litre per cada 12 grams de cola. Es desfà bé. S'hi barregen alguns litres de vi i es tira la cola al vi, remenant amb cura. Als pocs dies la cola haurà produït un solatge, i el vi quedarà clarificat. Si el vi sotreix alguna fermentació és inútil intentar la clarificació.

Per clarificar un vi negre no s'hi afegeix taní. En el demés, igual. Els altres clarificants, tals com caseïna, albúmina, llet, clara d'ou, sang, terra de Lebrija, etc., no solen oferir avantatges sobre la cola, gelatina i la cola de peix.

7. *Filtració.* — El productor de vi que compta amb el temps per obtenir la seva clarificació no necessita, generalment, els filtres. No així el comerciant que compra el gènere que troba en el mercat, defectuós moltes vegades; ha de fer cupatges, que produeixen enterboliment, i no pot retenir el producte per molt temps.

Els antics filtres de mànegues en què el vi es filtrava al contacte de l'aire apenes s'usen.

La filtració es fa a través de mànegues de lona, paper o al través de masses groixudes de cel·lulosa o amiant. Si es gasten lones s'han d'embussar els poros tirant un poc de cola, terra filtrant o amiant al primer vi que filtra. El vi ve d'un dipòsit situat a sis o set metres d'alçada, travessa el filtre sense tenir contacte amb l'aire i va al dipòsit, d'on s'omplen els bocois o s'embotella.

Una filtració ben feta separa la major part dels microbis productors de malalties i dóna al vi garanties de conservació.

Com a tipus de filtres citarem el "Fortior", de Simoneton, i el "Kulindros", de Malvezin, amb mànegues cilíndriques; el "Gasquet", amb superfícies planes filtrants de lona; el filtre-premsa "Simoneton", de discs de lona; el "Simplex" i el "Duplex", de Rojat, amb pasta de cel·lulosa, i els filtres de bugies de porcellana porosa de Mallié, els "Capillery", de paper, etc., etc.

8. *Pasteurització.* — Aquesta operació consisteix en escalfar el vi entre 60 i 65 graus, amb el qual s'assoleix matar tots els microorganismes productors d'enfermetats. Per a una bona pasteurització cal:

a) Que el vi sigui net a l'entrar a l'aparell.

b) Que no hagi estat trasbalsat de poc.

c) Que la temperatura duri en el vi uns dos minuts.

d) Que el vi surti fred de l'aparell.

e) Que els metalls de l'aparell no siguin atacats.

Esmentarem dos aparells: els de caldera helicoïdal, de Salvator, i el de plaques, de Malvezin.

La pasteurització és convenient:

a Per curar malalties microbianes.

b Per curar la *classe* oxidàssica.

c) Per assegurar la conservació de vins de poca graduació que han de resistir fortes calors, com els que s'embarquen a Amèrica.

V.—Condicions d'un bon vi

1. Transparent i de color franc.

2. Gust fresc, agradós, sense regustos de terra, de florit, d'agre, etc. Bouquet de vi envellit. Lleuger gust de bon [illegible].

3. Acidesa tartàrica mínima de 6 grams en vins blancs i de 7 en els negres.

4. Acidesa volàtil entre 0'5 i 0'9 en àcid acètic. La llei autoritza fins a 2 grams.

5. La llei autoritza fins 200 mil·ligrams de sulfurós per litre. El vi blanc pot arribar al límit. El vi negre, per mor del color, que no passi de 40 mil·ligrams.

6. La llei autoritza una quantitat de sulfats que no passi de dos grams per litre expressats en sulfat de potassa.

VI.—Específics

Els pagesos han d'abstenir-se d'usar anti-ferments i específics de naturalesa no coneguda que, primer, solen ésser molt cars relativament a la seva eficàcia, i segon, poden contenir substàncies privades per la llei. El mateix havem d'advertir respecte dels colorants, encara que es vulgui suposar que procedeixen del raïm.

Jaume Raventós

Destrucció de la cuscuta

Si la invasió és molt estesa, el millor és rompre el prat després d'haver aprofitat l'alfals i fer, durant un quant temps, un altre conreu.

Si és limitada a zones petites, es dallen arran els punts atacats, i tot al voltant una faixa d'alfals sà de l'amplada d'un metre; es recull l'herba segada posant-la en sacs, perquè, en treure-la del camp, no caiguin filaments de cuscuta, que reproduirien la malaltia.

Tota la porció segada es cobreix amb palla o altres matèries inflamables, i es pot cremar la zona cremada amb es pot arruixar la zona cremada amb una solució de sulfat de ferro al 20 per 100.

Material per a la verema

Premses i trepitjadores

Bombes per trafegar vins

VICENS VILA CLOSA

Maquinària viti-vinícola : Productes enològics : Articles per a cellers

Passeig de Gràcia, 88

BARCELONA

L'Exposició del Moble i Decoració d'Interiors

Hem visitat l'Exposició del Moble i Decoració d'Interiors. En donarem una lleugera impressió als nostres lectors.

Les naus en les quals és installada, ja de si esplèndides i magníficament decorades, han estat dividides en els nombrosos stands necessaris per installar l'Exposició.

Ocupa l'Exposició els palaus de l'Art Modern i Industrial.

En el palau Industrial hi ha installades la secció primera retrospectiva, la de projectistes, la tècnica i escolar i els concursos de la Casa Humil i de Fotografies i la Sala Francesa. Al palau d'Art Modern hi ha la secció segona d'habitacions completes modernes, oficines i d'altres.

LA SECCIÓ RETROSPECTIVA

Hi ha en aquesta secció diferents sales d'estils posteriors al segle XIII.

Hi ha, en primer lloc, una sala romànica de l'època de Pere III d'Aragó. Es una reconstrucció de l'antiga sala del Castell Vell de Solsona. La magnificència d'aquesta sala és en el conjunt dels decorats trams de sostre, en el decorat policromat dels murs i en els teixits que pengen com arrambador.

Els mobles d'aquesta sala són reproducció exacta de l'època: hi ha una caixa, reproducció d'una existent al Museu d'Art Decoratiu de París, i el faristol es còpia del que es conserva a la catedral de Roda d'Aragó, així com el llantió ho és d'una miniatura de l'època. El pis és de grans lloçanes, i els teixits còpia dels de Museus i colleccions.

Segueix una sala gòtica catalana de la meitat del segle XV, època d'Anfós V d'Aragó.

La sala representa una habitació de la ciutat de Girona, veient-se a través de la finestra de doble aximes l'esbelt cloquer de Sant Fèlix; el sostre és de vigues senzilles i entreviat. Es una reproducció del que estigué en el castell de Santa Coloma de Queralt. Els murs són de pedra picada; en ells hi ha una porta emmotllada en una de l'època del nostre Palau de la Generalitat. Els mobles són una caixa estofada de tipus valencià, propietat del senyor Junyent, uns escambells, un banc que cobreix un ric teixit i el tapís que ocupa tot un mur, penjant del sostre una làmpara de petits vasos de colors.

Hi ha, també, una sala barroca castellana de l'època de Carles II d'Austria, de la fi del segle XVII. Es còpia de l'anomenada "La Panaderia", a la Casa de la Vila de Madrid, tenint una decoració d'arrambador de Talavera.

Després ve una sala barroca catalana de la primera meitat del segle XVIII. Està treta de la casa del marquès de Vivot, de Palma de Mallorca. Al fons, una vidriera ocupa quasibé tot el mur i a través de l'esmentada vidriera es veu la llibreria. Completen la decoració dues rinquetes, dos tapissos i algunes cadires de l'època.

Després ve una sala d'estil neoclàssic de l'època de Carles III, darreries del segle XVIII. Es de l'època d'En Tramulles i "El Vigatà", conservadors de l'estil italià a Catalunya, que poc després havia de cedir davant el tipus francès, quan Flaugier fou l'artista de moda a Barcelona. Hi ha un notable sostre amb alegòriques figures dintre d'una sèrie de tons valents.

Segueix una sala catalana d'entre mig dels segles XVIII i XIX, època de Carles IV. Hi ha una pintura d'"El Vigatà"; les teles del sostre i murs i el mobiliari pertanyen al comte de Güell.

Hi ha, finalment, una sala catalana de vers l'any 1860, època d'Isabel II. Està copiada d'edificis de l'època, i la pintura del seu decorat és reta de models del segon Imperi Francès.

LA SECCIÓ TÈCNICA

La Secció Tècnica de l'Exposició del Moble respon al desig de completar les exhibicions aportades pels expositors. S'hi posen de manifest al públic qüestions relatives a la indústria del Moble i als ressorts efectius del seu perfeccionament. No és sols el producte acabat i disposat per al seu ús el que interessa exhibir. Interessa també saber com s'ha elaborat aquest producte.

Aquest és l'objectiu especial d'aquesta Secció.

S'hi distingeixen les installacions dels organismes d'ensenyança sostinguts per la Mancomunitat de Catalunya. A més a més s'han enclòs en aquesta Secció algunes exhibicions de mobles especialitzats, que la concurrència dels industrials expositors ha aportat.

EL CONCURS DE LA CASA HUMIL

Ocupen els stands d'aquesta Secció les següents cases i organismes, tots admirablement en presentar interiors de poc preu i de gust exquisit:

M. Pallarols; Josep Gimbert; G. Buenosaires; Collegi d'Artífex en Ebanisteria; P. Reig; F. Castelltort; Successors de Domingo i Sabaté; Foment de les Arts Decoratives; El Siglo, S. A.; Raimond Vayreda; A. Cornas, i Joan Busquets.

En aquesta mateixa Secció hi ha un stand-escola dirigit per N'Antoni Bardines i encarregat pel Comitè Executiu de l'Exposició. Es una escola modesta i alegre, que està força bé.

EL CONCURS DE FOTOGRAFIES

Hi ha un bon nombre de clixés, entre els quals cal remarcar els de la casa Plandiura.

ELS TAPISSOS DE LA COL.LECCIÓ REAL

Aquesta admirable collecció de tapissos representant els fets de la guerra de Tunic i repartits per les diferents sales, enriqueixen la seva decoració. Són fets a la Reial Fàbrica de Tapissos de Madrid.

LA SALA FRANCESA

L'art decoratiu francès contemporani està ben representat a l'Exposició. Per bé que algunes installacions no estan encara acabades, hom s'adona perfectament de la importància de la representació francesa.

LA SECCIÓ SEGONA

La Secció Segona de l'Exposició està formada d'habitacions modernes completes, en les quals figuren, ultra el mobiliari, tots els elements decoratius que l'artista ha considerat adequats al conjunt de l'habitació.

Aquesta Secció no està solament destinada a exhibir al públic l'estat actual de la indústria del moble, sinó també els diversos aspectes i els diferents problemes de caràcter artístic que presenta el moblament i la installació completa d'una habitació.

Pel mitjà d'aquestes installacions es fa veure que la bellesa de l'interior de l'habitació humana i fins la seva utilitat pràctica no depenen de les qualitats isolades que concorren en cada un dels mobles o objectes que se situen en una habitació, sinó de l'harmonia i de la coordinació d'estils que s'estableix entre els dits objectes o mobles.

INSTRUCCIONS AL PUBLIC

Per a la major comoditat del públic que va a l'Exposició, el Comitè organitzador recorda:

Que la línia del tramvia núm. 61 que surt de la plaça de Catalunya (vora el carrer Pelayo), condueix fins a les portes A i E del Palau d'Art Modern.

Que la línia d'autòmnibus que surt de la plaça de Catalunya (davant del Cercle Eqüestre), condueix fins el peu de les columnes, per on també s'entra als Palaus.

Aquelles persones que utilitzin cotxe, i aquest hagi d'esperar-les, poden ingressar a l'Exposició per les portes A i B del Palau d'Art Modern, prop de les quals poden deixar el vehicle, o bé per les situades al peu de les columnes, vora les quals poden deixar-lo també.

La porta núm. 3 del Palau Industrial (carrer de Mèxic, per on sols hi ha sortida), hi ha també espai perquè els vehicles esperin llurs ocupants i que hauran entrat per les portes abans esmentades.

L'Exposició estarà oberta des de les deu del matí fins a les vuit de la nit. La sortida s'anunciarà mitja hora abans amb un toc prolongat de sirena.

* * *

Heu's aquí algunes de les installacions notables de l'Exposició del Moble i Decoració d'Interiors:

L'ASPIRADOR "LUX"

UNA INSTAL·LACIO NOTABLE

Es evident que la fabricació del moble ha adquirit a Barcelona una tal importància, que, en aquest ram, la nostra ciutat s'ha posat a l'altura, si no els sobrepassa, dels més importants centres productius del estranger.

Recorrent la nostra Exposició hem tingut ocasió d'apreciar la infinitat d'indústries complementàries i indispensables per la producció del moble i així mateix necessàries per al perfecte confort i higiene moderns.

En l'actual Exposició del Moble, la dona catalana, l'amor de la qual a la casa, "a l'interior", arriba a ésser quasi bé una obsessió, no podrà menys de sentir un viu desig de posseir l'aparell "Lux" que exhibeix la casa Electrolux, S. A., en el seu elegant Stand.

El natural desig nostre de facilitar a les lectores de LA PUBLICITAT detalls referents al meravellós aparell "Lux", ens féu apropar al gerent de la casa Electrolux, S. A., el qual senyor senzillament, amb la claredat i la precisió pròpies del que llença al mercat una màquina perfecta, ens digué lo següent:

—La preocupació de tota dona de casa seva, és la netedat de la llar i procura sempre, encara que li costi grans sacrificis, fer-la bella i agradable. Serà en va que el servei s'escarrassi en treure la pols. Es aquest un enemic que surt d'un lloc i tranquillament se situa en un altre. Per destruir-lo no n'hi ha prou perseguint-lo, se l'ha d'empresonar i això que sembla tan difícil, és la cosa més senzilla del món si disposa d'un Aspirador Lux.

La més lleu molècula de pols o de borró és recollida per l'Aspirador Lux; prova d'això n'és la netedat feta d'una catifa que acabava de sortir de la fàbrica. No sols n'absorbí totes les partícules de pols, sinó fins els residuus del teixit, que, en ésser tallada la catifa en la fàbrica, quedaren adherits a la trama del tapís.

[redacted]

"Lux", dubti un moment en adquirir-lo, tenint sobretot en compte el preu reduït de l'aparell. Es, a més a més, tant fàcil de fer-lo funcionar, que n'hi ha prou amb enganxar-lo al contacte de qualsevol làmpara elèctrica.

[redacted]

deu traslladar d'aquesta manera sense ratllar ni fer malbé el trespol, ni la més delicada catifa.

Concretant: l'aparell "Lux" és útil, senzill i ràpid. Una sola persona pot netejar tot un pis, mobles, catifes, cortines, pells, vestits, a més a més del trespol, parets i sostre, en pocs minuts. Això vol dir que s'estalvia servei i temps; més ben dit, que s'estalvien diners.

Donàrem les gràcies al gerent de la casa Electrolux, S. A., i ens allunyàrem plenament convençuts de la higiene, comoditat, lleugeresa i elegància de l'aparell "Lux".

ELS PIANOS IZABAL

Figuren a l'Exposició del Moble els pianos Izabal, pianos que com a moble són bellíssims i com a instrument musical és del més perfeccionat que hi ha. El públic els coneix prou; no cal pas fer-ne l'elogi.

Tres generacions Izabal s'han preocupat constantment de la fabricació dels seus pianos i han aconseguit resultats de pulsació, duració i sonoritat sorprenents de debó.

Actualment tendeix la casa Izabal a la supressió dels diferents models que fabricava i va a la construcció d'un sol tipus, en el que hi siguin compendiats tots els perfeccionaments coneguts i aprofitada l'experiència adquirida.

Les fàbriques Izabal produeixen instruments perfeccionats i el seu expert personal està a les ordres immediates del senyor Izabal, el qual ha aconseguit, unificant tots els esforços i totes les intelligències, donar al públic instruments perfectes en tota l'extensió de la paraula.

A més a més, la casa Izabal té la representació a Barcelona dels pianos Steinway, d'incontestable superioritat sobre totes les marques del món.

Indubtablement s'ha d'agrair a la casa Izabal que hagi concorregut a l'Exposició del Moble, contribuint així en gran part a l'èxit assolit.

Moviment marítim

Vaixells entrats

Vapor holandès "Achilles", de Amsterdam, amb càrrega general. Amarrat moll de Barcelona, Sud. Consignatari, Talavera.

Vapor espanyol "La Guardia", de Marsella, amb càrrega general. Amarrat moll de Balears, Sud. Consignatari, Gilabert.

Vapor espanyol "Santiago López" d'Avilés, amb carbó. Amarrat moll de Ponent Nord. Consignatari, Argimón.

Vapor italià "Xàpor", de Marina di Carrara, amb marbre. Amarrat moll de Barcelona Nord. Consignatari, Loverdos.

Vapor espanyol "Mallorca", de Palma, amb càrrega general i 136 passatgers. Amarrat moll de les Dressanes. Consignatari, Companyia Trasmediterrània.

Balandra espanyola "Maria Jiménez", de Torrevella, amb sal.

Pailebot espanyola "Caridad,", de Torrevella, amb sal.

Pailebot espanyola "Saladar", de Cartagena, amb mineral.

Vaixells despatxats

Vapor espanyol "Tintoré", amb càrrega genearl, cap a Alacant.

Vapor espanyol "Canalejas", amb càrrega general, cap a València.

Vapor espanyol "Cullera", amb càrrega general, cap a Gandia i escales.

Vapor espanyol "Villarreal", amb càrrega general, cap a Las Palmas i escales.

Vaixells sortits

Vapor francès "La Gaule", de trànsit, cap a Marsella.

Vapor espanyol "Ciudad de Cádiz", amb càrrega general, cap a Fernando Poo i escales.

Vapor espanyol "Monte Toro", amb càrrega general, cap a Mahó.

Vapor espanyol "Ramón", amb càrrega general, cap a Màlaga i escales.

LA NOVA SITUACIO

HA ESTAT NOMENAT EL DIRECTORI DEFINITIU

VUIT GENERALS DE BRIGADA I UN ALMIRALL, PRESIDITS PEL MARQUES D'ESTELLA, ASSUMIRAN EL GOVERN DE L'ESTAT -:- NOVES DECLARACIONS DEL CAP DEL GOVERN -:- ELS REGENTS DELS MINISTERIS -:- LA CONSTITUCIO SERA SUBSTITUIDA PER UN ESTATUT REIAL -:- DECRETS A LA SIGNATURA -:- EL QUE DIUEN A BARCELONA ELS GENERALS BARRERA I LOSSADA

Declaracions del general Barrera

Ahir migdia el Capità general interi va rebre els periodistes. Per haver-hi hagut una confusió en l'hora, solament fórem tres els reporters que passàrem al despatx del general Barrera, qui s'oferí en tot i per tot als periodistes, per tal de facilitar unes tasques informatives.

Després va dir poc més o menys:

Aquest matí he rebut els generals, caps i oficials, als quals he manifestat que hem considerava molt honorat en venir a comandar aquesta guarnició que amb tanta brillantor ha actuat sempre. Soc amb vosaltres un company, i hem de refermar-nos més en la nostra voluntat de dur fins al seu termini l'obra iniciada pel nostre cap, En Primo de Rivera, que ha tingut l'arrogància de llençar el crit de redempció per tal d'acabar amb aquesta política nefasta que tan arrelada estava i semblava no havia de poguer ésser mai extirpada. El nostre lema és: Pàtria, Rei, Honradesa, Lleialtat i Sinceritat.

El nostre honor és gran per haver donat el primer cop a fons contra el que jo he anomenat "fera apocalíptica"; mes ara hem de girar l'espatlla a tot el passat que ja no pot tornar mai més.

El que ara havem d'aconseguir per tots els mitjans és d'arribar a la màxima compenetració entre el poble i l'exèrcit, puix altrament aquest no podria subsistir. Cal fer per tal de què el poble vegi en qualsevol representant de l'exèrcit l'emblema de l'honor i de la sinceritat.

Per a aquesta obra havem de considerar-nos tots iguals, sense distinció de jerarquies, cadascú amb la seva missió determinada, però tots amb igual aspiració.

—Creu vostè si tornarà ací el marquès d'Estella?

—Prou eren aquests els seus desigs, car ell ha pres molt afecte a les coses de Catalunya; mes jo no sé si podrà.

—Així vostè continuarà en aquest lloc?

—Jo no sóc més que general de divisió, i em manquen set o vuit mesos per a l'ascens. Per consegüent, és de creure que si no torna el marquès d'Estella haurà de designar-se un substitut.

Catalunya per ésser ben governada requereix que se la conegui a fons a causa de tots els seus complexes problemes. Es cert que en aquests darrers temps s'ha observat una certa tivantor dels catalans per les moltes queixes contra els polítics, però això desapareixerà en breu.

Naturalment, no podem admetre ni la més petita propaganda de les idees que atentin a la unitat d'Espanya. En aquest punt serem inexorables.

La censura a la premsa tinguin la seguretat que serà mantinguda molt poc temps. Per la meva part, estic disposat a suspendre-la tan prompte rebi l'ordre. Entre tant donaré totes les facilitat possibles per tal de facilitar-los llur comès.

I aquí acabà la conversa amb el Capità general interí.

PARLA EL GOVERNADOR CIVIL

Ahir el general Losada, en rebre els periodistes, va dir-los que continuava rebent moltes adhesions, la qual cosa—va dir,— palesa la necessitat d'executar al peu de la lletra les conclusions consignades en el manifest-programa adreçat al país.

Afegí que l'havien visitat també el president de la Mancomunitat, senyor Puig i Cadafalch; el president de la Diputació, senyor Vallès i Pujals, i l'alcalde, senyor marquès d'Alella.

Llegí després el general Losada l'ofici tramès pel general Primo de Rivera a tots els governadors i comandants generals, notificant-los que el Rei li havia ordenat formar Govern, a la qual cosa no podia negar-se.

Diu que es considera representant del poble treballador, amant de l'ordre, i dels instituts armats.

Acaba saludant-los i donant un crit de "Viva España!".

A continuació digué el governador que havia rebut un telegrama de l'interventor central anunciant que el general Primo de Rivera havia arribat a Madrid, anant a esperar-lo en nom del Rei l'infant Ferran i els caps i oficials de la guarnició i un públic molt nombrós.

Llegí després un anònim espanyol que havia rebut d'uns que es deien separatistes. L'anònim esmenta el mal govern d'Espanya que és causa que s'haguessin format separatistes, i acabava dient que si vinguès un moviment de regeneració, contents cridarien "Visca Catalunya lliure de lladres" i "Visca Espanya amb vergonya".

Per cert, afegí el governador, com que entrem en un règim de sinceritat, cal dir les coses pel seu nom. Per això cal puntualitzar bé que tot aquell que es diu nacionalista és separatista si no es refereix a Espanya. Per nosaltres—digué—els nacionalistes són espanyolistes i aquells que no ho siguin cal que ho diguin clar, com ho diem nosaltres.

CONTRA LA PORNOGRAFIA :: LA JUNTA DE SUBSISTENCIES

El governador, senyor Lossada, en les seves converses amb els periodistes, va manifestar que havia dictat ordres severes per tal d'acabar amb els escàndols i immoralitats dels music-halls. A l'artista que no es presenti amb la deguda decència se li privarà de continuar treballant, i l'empresa serà multada.

En cas de reincidència, l'estatge serà clausurat per temps indefinit.

Afegí que tampoc podia continuar tolerant-se la publicació de revistes i llibrets immorals, la venda dels quals està disposat a perseguir amb energia.

També va manifestar el general Losada que havia convocat la Junta de subsistències per a un dia pròxim, per tal d'estudiar quins motius hi han hagut per a la puja experimentda en els preus d'alguns articles, entre ells, el sucre, en pocs dies.

LA VISITA DEL SENYOR PUIG I CADAFALCH AL SENYOR PRIMO DE RIVERA

Ahir a la tarda el senyor president de la Mancomunitat va visitar l'Excellentíssim senyor Capità general de Catalunya. La conversa es va desenrotllar en termes de la major cordialitat, exposant el senyor Puig i Cadafalch el seu concepte personal del moment actual i la seva posició com a home civil davant la nova situació creada pel manifest del General. Ha expressat la coincidència en la crítica de l'estat actual d'Espanya feta en el manifest en la que es viu una ficció de vida constitucional i el desig de remei que permeti a Catalunya i a les regions d'Espanya que ho desitgin viure en llibertat sense altre límit que les característiques de la unitat estatal que el dret polític fixa i és consentiment universal admetre. Aquesta solució i la restauració de l'administració pública sobre la base d'una severa moralitat i estricta justícia tindran, sens dubte, l'adhesió íntima de Catalunya sobrepassant l'habitual, formulari i estricte respecte als poders constituïts.

El General s'ha ratificat en el seu propòsit de dedicar la seva activitat a la resolució del problema intern d'Espanya donant a les regions tota la força i tota la llibertat compatibles amb l'existència d'una unitat estatal que ha definit en termes ben precisos, creient que en això està la base ferma del renaixement del país, i ha repetit frases de gran amor a la terra catalana, el problema de la qual desitja amb eficàcia resoldre.

També ha estat el senyor President al Govern civil en visita de compliment al general Losada.

UNA BANDERA CATALANA FETA RETIRAR

Per ordre del governador ha estat retirada la gran bandera catalana que d'ençà de l'Onze de setembre onejava a la Ronda de Sant Pere, prop de l'estàtua d'En Rafel Casanova.

ELS CAPS SINDICALISTES

A propòsit de la notícia donada pels diaris respecte la desaparició dels sindicalistes Pestaña, Peiró i Bono, "Solidaridad Obrera" diu el següent:

"El company Peiró viu a Mataró i no es troba, per tant, a Barcelona. Pestaña realitza els seus treballs habituals a "Solidaridad Obrera"; quant a Bono no hem pogut veure'l, però se'ns afirma que no ha alterat per res les seves normes de vida."

UNA MANIFESTACIO

Anit es formà una manifestació que sortí de la Plaça de Catalunya, dirigint-se al govern militar, Capitania general i Govern civil, dissolent-se en aquest últim lloc, després d'ésser rebuda una comissió pel general Losada, al qual llegiren un missatge, en nom dels patriotes, d'adhesió per la valenta i enèrgica actitud que ha pres l'Exèrcit.

Es llançaren molts visques, sobretot en sortir al balcó el governador.

No hi hagué incidents.

L'AJUNTAMENT DE GRANOLLERS

En la Premsa d'anit es publicava el solt que reproduïm a continuació:

"La notícia que apareix inserida en el diari "La Publicitat" corresponent al número del 14 de l'actual, i en la qual s'afirma haver sentit dir a la Capitania general que l'Ajuntament de Granollers havia quedat sota el control militar, està mancada de fonament, car ni en la dita corporació municipal ni en cap altre s'exerceix la referida intervenció."

EL MOVIMENT A VALENCIA

La premsa apareguda dijous al matí donava la notícia de què quelcom gros havia passat. Fins a les dotze pròximament en què ja es reberen telegrames amb la nota del Govern espanyol el públic estava desorientat. La nova de la declaració de l'estat de setge a Catalunya i de l'actitud del general Primo de Rivera es corregué ràpidament i creà un estat d'alarma. El governador donà ordre de retirar les pissares dels periòdics, la qual cosa, unit a la suspensió de les conferències amb Madrid i Barcelona, féu que el públic fantasegés sobre la situació i cadascú n'inventés una.

A l'arribada del tren de Barcelona la policia recollí els paquets de la premsa. Viatgers vinguts de Castelló deien que allí els soldats eren al carrer i que s'havia secundat el moviment iniciat pel Capità general de Catalunya.

La premsa de la nit tampoc tragué a ningú de dubtes. Publicava únicament la nota del govern, i deia que de bon matí havien estat rigurosament aquarterades les tropes de València, havent-se reunit al despatx del Capità general els generals i caps. A la fi d'aquesta reunió el Capità general lliurà una nota als periodistes dient que tots els reunits manifestaren llur adhesió als poders constituïts i que no era per tan cert qeu la tercera regió estigués ficada en el moviment.

A la nit es notà una gran activitat militar i es donà la veu de què la nota del Capità general havia produït molt mal efecte entre els caps i oficials, puig en dita reunió s'ajornà per a després de la consulta a l'oficialitat el prendre acords. Relacionat amb aquest disgust es creia que la declaració de l'estat de guerra i l'adhesió al general Primo de Rivera era una cosa imminent.

[redacted]

Davant de Capitania general durant tot el matí hi han hagut nombrosos grups. Les notícies que irculaven eren que el Capità general havia estat incomunicat en les seves habitacions particulars i que el Governador militar anava a declarar l'estat de setge.

A la tarda això sembla haver estat confirmat. Al quarter del regiment de Victòria Eugènia s'ha llegit davant dels soldats el manifest del general Primo de Rivera. A les quatre el Governador militar, que té el comandament de les tropes, ha proclamat l'estat de setge.

No cal dir que segueix la incomunicació amb Barcelona i Madrid.

[redacted]

El correu de Barcelona que té l'arribada a dos quarts de nou ha arribat amb un retard considerable.

En mig de tot, la tranquillitat que hi ha a València és gran i hom no creu que passi res.

Corresponsal.

DE MADRID

EL DIRECTORI HA COMENÇAT LA SEVA TASCA

A Capitania general s'han reunit els generals Cavalcanti, Saro, Daban i Frederic Berenguer.

Han acordat reunir-se en funcions directives amb l'objecte que no quedin abandonats els diversos serveis oficials.

Immediatament els cinc generals han començat a circular ordres i adoptar disposicions encaminades a endegar vers Capitania general tota la vida oficial madrilenya, amb el desig de no pertorbar els serveis.

Els periodistes han tractat d'adquirir manifestacions dels generals que componen el Directori, però tots han guardat gran reserva.

MANIFESTACIONS DE L'AGUILERA

Els periodistes han visitat el general Aguilera, preguntant-li la seva opinió sobre el moment actual.

Digué:

—Sojornava a Ciudad Real abstret de tot.

Havia disposat el viatge per a arribar a Madrid amb l'objecte de fer els preparatius necessaris perquè demà pugui continuar funcionant el Tribunal Suprem de Guerra i Marina.

Afegí que està decidit a continuar l'obra de justícia que li havia estat encomanada, que quedà iniciada abans de les vacances.

—No ha llegit que es vol que intervinguin en l'exigència de les responsabilitats determinats magistrats civils i militars?

—No sé res. Unicament els diré que el favor més gran que em podrien fer és rellevar-me de la càrrega que pesa damunt meu.

[redacted]

L'ARLEGUI NO SERA DIRECTOR D'ORDRE PUBLIC

Ha circulat el rumor que el nou Govern nomenaria per a la Direcció d'Ordre públic el general Arlegui.

Aquest rumor és fals, puix ja se sap que continuarà al cap de la Direcció d'Ordre públic el general de divisió En Carles Blanco.

NOTICIES DE GOVERNACIO

(Conferència rebuda a les tres de la matinada d'ahir.)

A Governació ha rebut aquesta matinada els periodistes el senyor Millan de Priego.

Ha dit que de Barcelona li comuniquen que ha sortit cap a Madrid el general Primo de Rivera, essent acomiadat pels elements militars i alguns elements de la població, que l'han ovacionat.

A Bilbao hi ha tranquillitat, i creu el senyor Millan de Priego que demà es reprendrà el treball.

....

L'ACTITUD DELS SOCIALISTES

El partit socialista ha pres l'acord de no formar en cap moviment de conjunt. Per tant, no entrarà enn el pretès front únic obrer.

L'actitud dels socialistes segueix essent la mateixa que fins ara, i per tant, està mancat de fonament el rumor de vaga general.

La Unió General de Treballadors seguirà la conducta del partit socialista.

DE SECRETARI D'AJUNTAMENT A ALCALDE

Sembla que serà nomenat alcalde de Madrid l'actual secretari de l'Ajuntament, senyor Ruano.

L'EXERCIT D'AFRICA S'ADHEREIX AL COP D'ESTAT

S'ha rebut un telegrama de Melilla signat pel comandant general

en el qual sembla que diu que l'exèrcit d'operacions a l'Africa acatarà el poder constituït, tant si és militar com civil, reconeixent que en la present ocasió, més que en cap

UN MINISTRE INTERI

El general Muñoz Cobos ha estat a Governació, per possessionar interinament del ministeri al senyor Millan de Priego, que és el funcionari més antic, altra, el patriotisme s'ha d'imposar davant l'enemic, per tal d'evitar que Abd-el-Krim i els rebels aprofitin les circumstàncies.

UN ESTATUT REIAL SUBSTITUIRA LA CONSTITUCIÓ

S'assegura que el primer acte del Directori serà la supressió dels articles de la Constitució, els quals seran substituïts per un estatut reial.

(TELEGRAMES REMESOS AHIR)

ARRIBADA D'EN PRIMO DE RIVERA

A dos quarts de deu del matí ha arribat a Madrid, en l'exprés de Barcelona, el nou cap del Govern; capità general de Catalunya, general Primo de Rivera.

Des de molt abans de l'hora d'arribada del tren es trobaven els andens de l'estació completament abarrotats de públic, compost gairebé de militars.

A les nou començaren d'arribar les personalitats més significades del moviment: el capità general Muñoz Cobos i els generals del Directori, Cavalcanti, Daban, Saro i Berenguer (En Frederic).

Eren també a l'estació, S. A. l'infant En Ferran, el governador militar de Madrid, duc de Tetuan; el director general de la guàrdia civil, general Zubia; el director general de carrabiners, general Olaguer-Feliu, i el governador civil interí de Madrid, senyor Diaz Imaz.

Entre els nombrosos generals que han acudit a rebre el capità general de Catalunya hi havia l'ex-alt comissari d'Espanya al Marroc, general Burguete; el president del Tribunal Suprem de Guerra i Marina, general Aguilera; els ex-comandants generals de Melilla, generals Martínez Anido i Ardanaz; l'ex-director de policia de Barcelona, general Arlegui, i els Srs. Correa, Urquijo, Espinosa, Serra, Acha Bustamant, Contreras, Casaldueiro, Vallespino, Naranjo, Bovilla, Martínez, Salazar, Feijóo i d'altres.

També hi havia a l'estació l'ex-director de Belles Arts, senyor Garcia Leanis, parent del general Primo de Rivera; el pare Revilla, el coronel Riquelme, i tots els caps i oficials de la guarnició lliures de servei.

A l'entrar el tren en agulles ha sonat una sorollosa ovació, en la qual han pres part tots els generals, caps i oficials, i s'han donat entusiastes visques, que eren contestats unànimement al redemptor de la pàtria, a l'exèrcit, al rei i a Espanya.

En baixar del cotxe, i després d'haver saludat generalment, el capità general de Catalunya s'ha acostat a S. A. l'infant En Ferran, el qual l'ha ha abraçat efusivament i han conversat alguns moments.

Seguidament ha abraçat el general Primo de Rivera el general Muñoz Cobos, capità general de Madrid, i els generals del Directori.

També ha saludat tots els altres generals i caps que el volteiven.

Durant aquestes salutacions s'han reproduït constantment els visques a la pàtria, al rei i a Primo de Rivera.

El general Primo de Rivera, acompanyat del capità general de Madrid, i del general Civalcanti, s'ha dirigit en automòbil a la Capitania general.

En un altre auto hi van anat també a la Capitania els generals Daban, Saro i Berenguer, el governador militar, el ministre interí de Governació, senyor Millan de Priego, i el governador civil interí.

Contestant a preguntes dels periodistes el general Primo de Rivera ha dit que de moment es dirigia a la Capitania general, per canviar impressions amb el Directori, que després aniria al Palau, i que a la una de la tarda rebria a Capitania els periodistes.

En arrencar l'auto fou novament saludat el capità general de Catalunya amb una gran ovació, que durà llarga estona.

En arribar el general Primo de Rivera a la Capitania, s'ha reunit amb el Directori militar el duc de Tetuan.

Durant la conferència han estat cridats diverses vegades els ajudants dels generals per donar-los ordres, entre ells l'que s'havia invitat els generals Aizpuru i Bermúdez de Castro que esperessin al ministeri de la Guerra el general Primo de Rivera.

EL NOU GOVERNADOR DE MADRID

A les onze ha sortit de la Capitania el general Primo de Rivera, i dirigintse al governador civil interí de Madrid, senyor Diaz Amaz, li ha dit:

—Queda vostè encarregat interinament del Govern civil de Madrid. Es va a donar ordres que s'incorporin dels governs civils els governadors militars; no obstant, jo espero que vostè seguirà al seu lloc, ajudant-nos.

LA FEINA D'EN PRIMO DE RIVERA

Un periodista ha preguntat al general Primo de Rivera:

—Pot donar-nos el pla que tingui per avui?

—De moment—ha contestat el general—marxo al ministeri de la Guerra, i després, immediatament, al Palau.

A les quatre em reuniré novament amb el Directori al ministeri de la Guerra.

Els generals Saro i Berenguer han confirmat que la reunió seria a les quatre de la tarda.

DIMISSIO DEL FISCAL DEL SUPREM

El fiscal del Suprem, senyor Lladó, ha presentat la dimissió, considerantse incompatible amb el nou règim, ja que es compta entre els polítics.

QUINS SERANS ELS MINISTRES?

L'expectació a Madrid ha continuat durant tot avui.

S'espera amb relativa impaciència el dia de demà per veure co que passara amb l'arribada del capità general de Catalunya, marquès d'Estella, i veure la solució que dóna a la situació.

Han circulat diverses candidatures, que suposem completament fantàstiques.

Hi ha qui diu que al ministeri de Finances hi anirà el senyor Altolaguirre, a Governació, el senyor Martínez Anido, a Gràcia i Justícia el magistrat senyor Opel, i a Instrucció pública el senyor Carracido.

Tots aquests noms són acollits a títol de rumor.

EL CAPITA GENERAL DE MADRID

Un periodista ha preguntat a En Muñoz Cobos:

—Porta ja el capità general la llista del nou ministeri?

—No—ha contestat.

A els onze vint ha arribat al Palau el capità general de Madrid, senyor Muñoz Cobos, el qual ha anunciat als periodistes que el general Primo de Rivera arribaria al règi alcasser a les dotze.

—Ve vostè a cercar el Sant i se'n va?—li ha preguntat un periodista.

—Vinc a rebre ordres del Rei, com cada dia. Generalment vinc a les onze, però avui m'he retardat un xic.

—Ens pot dir quelcom de la reunió de la Capitania?

—Jo rebo ordres de Primo de Rivera; com és el que mana.

—Hi ha ja la llista del ministeri?

—No ho sé. El general Primo de Rivera els dirà el que hi ha.

EL NOU CAP DEL GOVERN AL PALAU

A les onze en punt ha arribat al Palau el general Primo de Rivera, al qual acompanyaven el director d'ordre públic, En Carles Blanco; el governador militar de Madrid, duc de Tetuan, i l'ajudant de camp.

El capità general anava en el cotxe de la Presidència.

En veure's voltat dels periodistes ha exclamat el general Primo de Rivera:

—Perdoni'm que no m'aturi ni un moment, perquè m'espera S. M.

—Porta la llista?

—No.

—Ens la donarà en sortir?

—En sortir parlarem, però no aquí, sinó a la Capitania.

A les dotze i cinc minuts ha sortit del Palau el general Muñoz Cobos.

—Jo no sé res—ha dit als periodistes—; ara acaba d'arribar el general Primo de Rivera. I jo lo de sempre: a signar i a despatxar, que ja he deixat de torejar.

DECLARACIONS DEL MARQUES D'ESTELLA

A la una menys cinc minuts ha sortit el general Primo de Rivera del règi alcàsser.

El general Milans del Bosch, que travessava casualment el pati central del Palau s'ha aturat uns moments amb el general Primo de Rivera, conversant els dos cordialment.

En trobar-se el capità general de Catalunya amb els periodistes els ha fet les següents manifestacions:

—No puc dir res. Tornaré a les vuit de la nit i portaré els primers decrets; la primera proposta de decrets. Si S. M. els aprova facilitaré després la nota corresponent. La orientació ja la coneixen. Un directori, que no serà ja el que ha actuat fins ara, sinó un altre que integraran un general de brigada per cada una de les regions i un general de brigada per cada una de les armes.

Si el rei ho aprova serà aquest un Govern provisional, una espècie de Govern provisional que actuarà fins que el país ens dóni els homes de capacitat moral i facultats que facin falta. I quan els tinguem es constituirà el Govern definitiu cessant d'actuar el directori.

—Serà vostè president d'aquest Govern definitiu que es formi?—ha preguntat un periodista.

—Si tinc la confiança del rei; si he fet quelcom pel país i aquest ho reconeix així i si els ministres ho creuen convenient, allavors el presidiré jo. Del contrari el presidirà el ministre que els designats indiquin.

El directori—ha seguit dient—actuarà deu, vint, trenta dies o els que faci falta, fins que apareguin els homes.

—I els ministeris?—ha preguntat un periodista.

—Seguirà el despatx—ha contestat — l'empleat més antic; Millan de Priego, Valenciano, Espinosa, etc.

—I a Guerra i Marina?

—A Guerra cuidarà del despatx el general sotsecretari. El general Aizpuru va dos o tres dies a Sant Sebastià amb objecte de recollir la seva família. Se l'ha autoritzat.

—I el de Marina?

—Per ara continuarà despatxant el ministeri de Marina.

Jo—ha seguit dient—faré juament al rei davant el ministre de Gràcia i Justícia. I res més, senyors. Ara me'n vaig a Capitania, on rebré els companys, ja que els he citat allí. Després aniré a casa meva on em tancaré, prendré una mica de llet i pus i tractaré de donar forma als pensaments exposats davant del rei.

Em queda molta feina per fer. He de redactar abans de les vuit de la nit vuit o nou decrets que he de sotmetre a la signatura règia.

A la una de la tarda ha arribat el general Primo de Rivera a Capitania, on l'esperaven els generals del directori provisional.

Dos minuts després ha sortit, i davant els nombrosos periodistes que s'esperaven en l'avantdespatx ha fet les següents manifestacions:

—He rebut del rei la ratificació de l'encàrrec d'acceptar el Poder i jo vaig a portar-li a la signatura un decret en què es dóna forma a aquest directori definitiu que ocuparà el Govern provisional perquè els generals que formen l'actual directori no volen ésser ministres.

Vòlem que després de la nostra actuació en aquesta primera etapa el Govern ens el dóni el seu dia el país, després de fer un examen dels homes sans, honrats i laboriosos que puguin formar el definitiu Gabinet, i si tenen confiança en l'actuació nostra.

Mentre tant, nosaltres mantindrem l'ordre públic, continuant com fins aquí el despatx dels assumptes de tràmit dels ministeris pels funcionaris més antics.

Si el rei aprova aquesta forma d'actuació, jo portaré al rei els noms dels que formaran el directori, que no seran cap dels actuals generals.

—Però, no seran civils?—ha preguntat un periodista.

—No—ha contestat—. El directori serà exclusivament militar i el formaran un general de brigada per cada regió i arma.

—Així, dones, seran nou?

—Això és, seran nou generals.

El de "províncies" el solucionarem aviat.

El Directori actuarà en funcions de permanent, establintse el Govern provisional al ministeri de la Guerra. Allí uns generals rellevaran a altres, i mentre uns descansen els altres treballaran.

Jo portaré els noms dels membres del Directori a la signatura del rei a les vuit del vespre.

EL COMTE DE ROMANONES CALLA

En l'exprés de França ha arribat aquest matí el comte de Romanones, essent rebut per molts amics polítics i particulars.

Al seu domicili han acudit molts periodistes, preguntant al president del Senat la seva opinió sobre els esdeveniments d'actualitat.

El comte de Romanones ha alludit tota resposta, dient que abans d'expressar la seva opinió li calia assabentar-se de l'ocorregut.

EL DE LA VAGA DE BILBAO

El ministre interí de Governació, senyor Millàn de Priego, ha rebut els periodistes, dient-los que havia acabat la vaga general de Bilbao, reprenent-se els treballs amb tranquilitat.

REUNIO DEL SUPREM DE GUERRA

Aquest matí ha reprès les seves sessions el Consell Suprem de Guerra i Marina, sota la presidència del general Aguilera.

Hi han assistit tots els consellers.

En la reunió s'han despatxat afers de tràmit.

L'ALBA ES A BIARRITZ

Sant Sebastià.—Tots els comentaris versen sobre el viatge ignorat a França del senyor Alba.

Anit passada es creia que era aquí i avui, a darrera hora, s'ha sabut que havia marxat a Biarritz amb la seva família.

Aquesta ha tornat a la nit, però sembla que està disposada a tornar-se'n a la platja francesa.

Als periodistes els ha rebut en el ministeri de jornada el cap del Gabinet diplomàtic senyor Aguirre, el qual els ha dit que el ministre d'Estat havia marxat a Biarritz, amb el pensamen de torna avui, per continuar el viatge a un poble de la província de Santander, on es troba malalta la seva mare.

La població continua fent la seva vida normal.

VIGILANCIA AL PALAU

Com en dies anteriors, a la Plaça d'Orient s'havien adoptat grans precaucions.

A l'entrada del Palau Reial hi havia un escamot de la guàrdia civil. Forces de seguretat impedien que els curiosos s'apropessin al Palau Reial.

El director d'Ordre públic, senyor Carles Blanco, ha donat ordres als caps de les forces de seguretat que acordonen el Palau Reial, que en cas que arribés alguna manifestació de simpatia al nou Govern, s'abstinguessin d'emprar la força.

EN MARTINEZ ANIDO I L'ARLEGUI

Des d'allir és a Madrid el general Martínez Anido.

Féu el viatge des de Sant Sebastià amb el rei. Ningú, no obstant, s'adonà de la seva presència a l'estació del Nord, perquè no sortí del vagó fins que el monarca, el Govern i les representacions oficials abandonaren l'andanada.

A Capitania general, el general Martínez Anido ha estat interrogat pels periodistes.

Havia anat a conferenciar amb el capità general senyor Muñoz Cobos, i el governador militar, duc de Tetuan.

—Per ara—ha exposat el senyor Martínez Anido.—No els puc dir res.

—Aleshores ens ho dirà demà, des d'un edifici de la Porta del Sol?

—No sé, no sé—ha replicat el general, al mateix temps que dibuixava una significatiu somriure.

En aquest punt de la conversa, ha arribat a Capitania el general Arlegui. Aquest i el general Martínez Anido s'han abraçat, passant després a una dependència, on han sostingut una llarga conferència.

EL MUTISME D'EN SANCHEZ GUERRA

Procedent de Sant Sebastià ha arribat a Madrid el senyor Sànchez Guerra.

Igualment que el comte de Romanones, s'ha mostrat molt reservat.

ELS ENCARREGATS DEL DESPATX DELS MINISTERIS

El general Primo de Rivera ha reunit aquesta tarda els funcionaris més antics dels diferents ministeris, que són els següents: Estat, senyor Espinosa; Gràcia i Justícia, senyor Alonso Martínez; Finances, senyor Illana; Foment, senyor Valenciano; Instrucció pública, senyor Pérez Nieva; Treball, senyor Garcia Martín, encarregant-los del despatx corrent dels assumptes dels ministeris.

Es ha dit que aviat dictarà normes per al despatx.

JUDICIS DE LA PREMSA

"El Sol" diu:

En diverses ocasions..... militars sublevats contra el Govern de Madrid una ascendència illustre .....

UNA LLIGA QUE VETLLA

La Lliga dels Drets de l'Home s'ha reunit per tractar dels esdeveniments actuals i prèvia l'oportuna deliberació, ha pres l'acord de sollicitar l'adhesió dels elements afins per vetllar per tots els mitjans legals i amb la major eficàcia, per la defensa dels drets de l'home i del del ciutadà.

LA LLEI MARCIAL A VALENCIA

València.—Durant la proclamació de la llei marcial sols hi hagué lleugers incidents a la plaça d'Emili Castelar, davant el Govern civil, on un individu donà un crit de visca el governador civil, el qual rebé alguns cops de puny.

A tres quarts de sis desfilà davant la capitania la força que havia fixat els bans. La plaça estava plena de públic, que victorejà a l'exèrcit, al rei i a Espanya.

El capità general interí, Gil Dolz, ha tramès un telegrama d'adhesió al rei, en nom de la guarnició.

També s'ha dirigit a la Majordomia de Palau aquest: "Identificats amb procedir governador militar d'aquesta plaça, preguem trameti a S. M. la nostra adhesió al manifest del capità general de Catalunya, per entendre és la salvació de la pàtria". Signen el president de la Cambra Agrícola, Consell de Foment i Federació de sindicats grris i agrícoles.

El general Revilla, que actua de governador civil, va rebre anit els periodistes i els digué que en virtut d'ordres del capità general interí, s'havia possessionat del Govern civil i esperava de la Premsa que l'ajudaria en la seva difícil missió. Manifestà que quedava establerta la prèvia censura.

EN PRIMO DE RIVERA CONTA LES SEVES IMPRESIONS

La Correspondencia de España publica aquestes manifestacions del general Primo de Rivera:

"El que hagi llegit el meu manifest coneix els propòsits del Directori. Ven'm a fer una radical transformació, a treure d'arrel la vella política espanyola, d'acord amb els anhels populars. Hi ha coses que han acabat a Espanya per a sempre.

Quanta alegria ha produït el nostre acte! A Barcelona ha estat una manifestació d'acomiadament, la que se m'ha fet com no podia somiar. Catalans significats, gent d'aquesta Barcelona que es diuen separatistes, llençaren els visques a Espanya més intensos i entusiastes que hi escoltat. "Si ho fas bé, no hi haurà separatistes", em cridaven. "Visca el Rey, visca Espanya".

Vinc rendit. He dormit cinc hores en el "sleping" després de setanta de vetlla. Estic afònic i em fa mal el braç dret de rebre abraçades i fornar-les. Les primeres hores han estat tumultuoses.

I responent a preguntes d'uns altres seguí dient:

Vinc a Madrid a parlar en primer lloc amb el Rei. En principi tinc planejat ço que ha de fer-se però no en detall. De bell antuvi s'ha començat el procés contra l'Alba, puix ell ha estat la gota d'aigua, el motiu circumstancial que ens ha impulsat al moviment. El règim polític d'Espanya, en continua decadència, ens féu pensar moltes vegades en això, però el cas d'En Jaume Alba impedia que les coses seguissin un moment més. Tenim nombroses denúcies i acusacions concretes contra dit senyor. L'Alba ha signat contractes comercials en combinació amb elements capitalistes per al seu únic profit personal; ha atorgat almadraves amb fins utilitaris, i es suposa fundadament que ha disposat de part dels nous milions de pessetes per despeses secretes que es porten gastades aquests anys al Marroc, quan el el passat exercici no es gastaren més que unes 80,000 pessetes.

I com tots els presents quedessin sorpresos per tan forts mots, no acostumats a publicar-se en la política, el marquès d'Estella ha continuat:

—La darrera crisi porta l'alarma fins l'últim grau, quan es veieren clarament les intencions d'aquest ministre—al qual el general Primo de Rivera qualifica amb molt dur adjectiu,—que eren les d'estendre el seu radi d'acció.

Ha estat també culpable del que ha passat, el marquès d'Alhucemas, del qual ningú podrà dir que sigui un pillet digne de què se'l posi a la presó, però que amb la seva debilitat i la seva protecció a l'Alba, malgrat les nostres repetides observacions, no es despullà d'aquella debilitat que feia eixorca la seva obra de govern i deixà que les coses seguissin per tan funest camí.

A Barcelona, senyors—afegí el general,—l'ambient era fatal: tots els industrials i comerciants que em visitaven repetien, alarmats, les mateixes queixes contra l'Alba: "Es un lladre, es un lladre", deien tots.

Això no podia continuar, perquè a la seva vida política s'unia la seva conducta personal de fatxenda i escàndol. L'Alba està complicat en afers de contraban.

Respecte de la política passada, la qual s'ha de definir així: passada, una política que pertany a uns temps que no tornaran, considero que hi han hagut homes honorables, però tots ells s'han vist embolicats en el dissortat règim.

Sabem, per exemple, del senyor Sànchez Guerra, el qual és un home que viu amb una modèstia d'estudiant, però que no ens podé haver evitat als militars realitzar aquest acte tan violent, desagradable i forçat, si hagués fet ell les acusacions al Parlament o fora del Parlament. El senyor Villanueva, polític experimental i envellit en aquelles lluites, parlà clarament en l'última crisi. No tot era indiferent en el país davant de les seves paraules. Heu's ací també un home digne: el senyor Urzàis, que viu des de fa anys allunyat de la política precisament pel seu esperit recte i la seva moralitat irreprensible. Es el que es va oposar a la pensió de l'Intant, a la concessió d'un milió per a una comarca damnificada i que anava a ésser utilitzada amb fins polítics, i el que va combatre les reals ordres de la pirita de coure al Parlament.

—Què té pensat sobre el funcionament del nou Gabinet civil?

—Fins ara no hi ha més que el Directori militar, el qual estarà darrera del Gabinet que s'està formant, Gabinet compost pels funcionaris *més caracteritzats, més honrats i experts* de cada departament. Amb aquest Gabinet governarem, no sabem quan temps, fins que anem rebent adhesions de gent capacitada per regir els càrrecs públics, en mans dels quals abandonarem el poder. I res de grups polítics professionals i ja coneguts.

—Ni el maurisme?

—Ni el maurisme. Si els maurins ens aplaudeixen, està bé; ve't ací un nucli més de ciutadans que estan de conformitat amb el nostre procedir, però res més.

—Però la política no pot extirpar-se d'un poble. A tot arreu són precisament polítics els que governen—ha dit un periodista.

—Evidentment. La política, en el seu sentit abstracte, subsistirà; però ço que es coneix a Espanya per política, ha finit. Ningú no podrà fer-la renàixer.

—I de política internacional?

—Espero convèncer al sotssecretari d'Estat perquè segueixi al davant del departament; però sobre aquest delicat punt no he de parlar abans de temps.

Cal canviar moltes coses. No pot subsistir l'actual organització d'Espanya, dividida avui, malgrat dels mitjans moderns de comunicació, en provincies, que no responen a cap consideració d'ordre públic ni geogràfic.

Les Delegacions de Finances actuals no tenen raó d'ésser. El general deixà entreveure un règim regional semblant al de les Capitanies generals. Els governadors civils han acabat d'existir. El caciquisme ha desaparegut.

—Es dissoldrà el Parlament?

—Naturalment. Si els diputats espanyols fossin l'expressió de la voluntat popular, es podria comptar amb ells, com hi comptà En Mussolini a Itàlia, per a quelcom de caràcter parlamentari. Però a Espanya, que succeiria? Es promouria una sessió sorollosa i eixorca, al final de la qual cada diputat votaria amb el cap del seu grup i no s'hauria avançat res. Som demòcrates i entrevelem un Parlament legal per l'esdevenidor, darrera l'era purificadora, de sanejament i de justícia que hem iniciat.

—I les organitzacions obreres?

—Són merexedores de tot el nostre respecte, i segurament s'acomodaran al nou règim de moralitat i treball, com ha passat a França, on l'obrer ha millorat en salaris i en gran nombre d'institucions degudes a l'Estat: assegurances, pensions, protecció al treball de la dona, cooperatives; però tot això necessita una honrada gestió. Del contrari, no hi ha possibilitat de país. Cal, però, que l'obrer doni més rendiment, com a França, i en general a Europa. A Espanya avui l'obrer, en general, rendeix molt poc.

Es menester governar amb dignitat. Sobren lleis. Avui per avui, no hi ha que legislar. El país, com una societat camí de la fallida, necessita una gerència enèrgica i honrada. Aquesta és la situació.

—De no reunir el Parlament, caldrà anullar la Constitució?

—No cal suprimir-la com diu un diari, sinó suspendre temporalment alguns preceptes.

Hem d'enrobustir el règim local. També hem d'atacar un problema urgentíssim, en el reeiximent del qual confiem: l'abaratiment de les subsistències. Ningú sap el que passa en aquest assumpte. Verdures que es vénen al camp a trenta cèntims dotzena, es compren al mercat de la Cebada, de Madrid, a 25 cèntims una. L'acaparador comanda a Espanya, i això s'ha de tallar d'arrel.

—I la qüestió regionalista?

—Es digna d'estudi i de resolució, però no s'ha de confondre el *regionalisme* amb el separatisme. Entre els delictes del sindicalisme, encara que no és aquesta la denominació apropiada, sinó la de comunisme, i els delictes del separatisme, considero més greu els del separatisme.

El separatisme no aixecirà més el cap.

Es parla d'altres coses i el periodista li recorda que l'Alba es troba a Biarritz.

El general diu:

—Confio en què vindrà a posar-se a disposició dels tribunals; però si no fos així, ell mateix justificaria amb la seva conducta les acusacions que pesen sobre d'ell.

Respecte d'economies, diu el general que amb l'obra de política severa, sana, que el Directori dongui al país la sensació d'una iniciativa realitzada en aquest sentit. El crèdit públic es veurà considerablement enrobustit i això serà el primer efecte que esperem de la nostra gestió.

—I del Marroc?

—Sobre el Marroc adoptarem les mesures que els elements tècnics ens aconsellin i és de creure que es faci el mateix per l'Estat Major Central. Després prendrem una resolució absolutament definitiva.

BAIXA A L'EXERCIT

El Diari Oficial del Ministeri de la Guerra publica avui una reial ordre signada pel general Aizpuru, disposant la baixa de l'exèrcit a petició pròpia, del capità de cavalleria duc de Nàjera.

DESTITUCIO D'AJUNTAMENTS I DIPUTACIONS

Aquesta tarda s'ha assegurat que entre els propòsits innovadors del Directori Militar hi ha el d'anar a la destitució dels Ajuntaments i Diputacions i crear en el seu lloc altres organismes que assumeixin les esmentades funcions.

Aquesta transformació tindria per finalitat principal el poder portar a cap la política de proveïments que el nou Govern vol desenrotllar.

DE L'ESTRANGER

L'ALBA A BIARRITZ

París, 15.—Telegrafien de Biarritz als periòdics d'aquesta que ha arribat a l'esmentada població l'ex-ministre d'Estat espanyol senyor Alba.

El marquès de Villabràgima ha sortit cap a Espanya.—Havas.

COMENTARIS DE LA PREMSA FRANCESA

París, 15. — Tots els periòdics estan d'acord en què França, sense voler intervenir en els afers interiors d'Espanya, desitja que el nou règim torni a Espanya l'ordre a l'interior i que aconsegueixi una era de pau que contribueixi al seu engrandiment i garantitzi la seguretat de les seves possessions al Marroc.

Els francesos no poden oblidar, afegeixen els periòdics, l'actitud hostil a França que en ço que es refereix a la qüestió de Tànger adoptà el ministeri destituït. I recorden que en aquest moment presideix el Govern espanyol un home que no amagà la seva simpatia envers els soldats del Marne i de Verdun que lluitaven en defensa del dret i la civilització.

Per la seva part, "Le Petit Parisien" fa observar que les intencions del marquès d'Estella no poden ésser més clares.—Havas.

Overland
TRADE MARK REG.
L'automòbil mundial
El cotxe de més alta qualitat i el MES BARAT
Demaneu preus i proves al seu Agent per a Catalunya, Aragó i Balears
Pere Cisa Alsina
Claris, 98 :: Barcelona
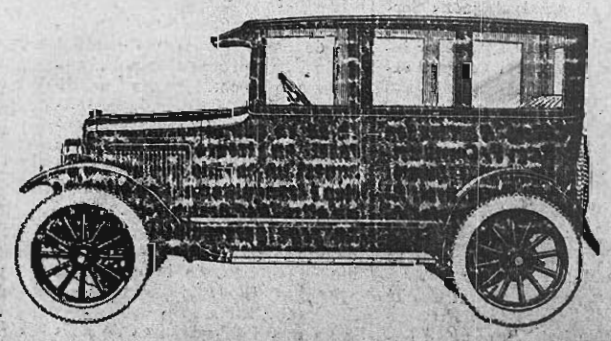

CRONICA de CULTURA

Es digne d'imitació i del millor elogi la forma amb què cooperen a l'engrandiment de la indústria i de la Cultura de la nostra terra la Societat Anònima Morató, la Societat de Material per a Ferrocarrils i Construccions i la Casa de Drogues i Productes Químics Pérez i Xipell, les quals: acabant aquest any la subvenció d'una beca que fa molt temps sostenen a favor de l'Institut de Química aplicada, novament l'han perllongat amb l'intent de què puguin els joves mancats de mitjans de fortuna cursar la carrera de directors d'indústries químiques.

—o—

El dia 22 del mes que som, a les deu del matí, s'efectuaran les oposicions a la beca Massó Llorens a l'estatge de la Secció preparatòria de la Universitat Industrial.

L'ESCOLA PROFESSIONAL PER A LA DONA

El dia 15 del que som quedarà oberta la matrícula de l'"Escola Professional per a la Dona", de 5 a 7 de la tarda, al seu estatge, Elisabets, 12 (baixos).

Els ensenyaments que es donen a l'Escola són: Tall i confecció de vestits, roba blanca, capells, flors artificials i puntes i brodats, amb un complement de cultura general segons pot veure's en els programes que a l'Escola es faciliten.

CONDICIONS D'INGRES PER AL CURS 1923-1924

Havent-se aprovat la modificació del pla d'ensenyament, deguda a l'adquisició de la finca de Caldes en una data avançada, i tenint en compte que hi han alumnes que venien preparant-se per ingressar en la forma estatuïda pel pla antic, es farà l'ingrés pel Curs vinent de 1923-1924 de conformitat amb ço establert fins ara, o sia amb un examen que comprengui l'aprovació de: Nocions de matemàtiques (Aritmètica, Algebra i Geometria). Nocions de Física i Química. Geografia. Exercicis de lectura i escriptura en català. i Traducció de la llengua francesa o italiana (exigides aquestes matèries amb caràcter elemental) pel grau d'enginyer agrícola: i Nocions d'Aritmètica. Geometria. Exercicis de lectura i escriptura en català i Traducció de la llengua francesa o italiana, pel grau de tècnic agrícola. S'admetran també en substitució de l'esmentat examen d'Ingrés els certificats d'instituts o centres docents que demostrin que els aspirants han estudiat les matèries exigides.

Per acoblar el nou pla en aquesta forma més elemental d'Ingrés es farà l'adaptació cursant al primer any els alumnes una assignatura general de Matemàtiques (trimestre i semestre), i una de Complements en el semestre del segon any. En aquesta forma, els que ingressin ara tindran excepcionalment l'avantatge de poder preparar les matemàtiques superiors i les Ciències naturals dintre la mateixa escola, degut a fer-se l'adaptació del nou pla d'ensenyament.

ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA

Hem rebut l'interessant fullet informatiu de l'Escola Superior d'Agricultura, el qual conté nombroses fotografies que mostren el desenrotllament de l'Escola, amb les seves àmplies aules, ben abillats laboratoris i camps de demostració anexes, així com també la importància de la finca darrerament adquirida per a pràctiques, a Caldes de Montbui, i els seus variats conreus.

L'Escola Superior d'Agricultura té establerts dos Graus d'ensenyament, el d'enginyer agrícola, de cinc anys de durada, i el de tècnic agrícola, que pot fer-se en dos anys. A més a més com a tasca de difusió de cultura ha organitzat la Secció d'ensenyament postal agrícola, que no forma un grau complet.

El Grau d'enginyer Agrícola dóna un coneixement general de tot el referent a l'Agricultura, des dels fonaments teòrics, estudiats amb rigorós caràcter científic, fins a les més especialitzades aplicacions pràctiques, per fer de l'alumne un agricultor complet. Comprèn l'estudi de les ciències bàsiques, les assignatures que tracten dels conreus en general i particularment cada un, la ramaderia i les seves aplicacions, les indústries rurals cada cop més importants i totes les matèries auxiliars com la comptabilitat, la patologia, la mecànica, l'anàlisi, la topografia, etc., tan necessàries. Dels cinc anys que dura el Grau, un d'ells es passa íntegre a la finca de Caldes per tal d'ensenyar pràcticament els treballs a realitzar i la manera de portar una explotació agrícola. El darrer curs és d'especialització, podent escollir l'alumne la branca de coneixements agraris en què vulgui especialitzar-se.

El Grau de tècnic agrícola és essencialment pràctic, havent-se fet el pla de manera que l'alumne solament en dos anys pugui aprendre tot el necessari per dirigir d'una manera racional i moderna una explotació agrícola. El caràcter pràctic del Grau ho prova el que la meitat de la durada dels estudis la passen els alumnes al camp, a la finca de Caldes. El primer curs, que comprèn principalment els ensenyaments fonamentals teòrics, es cursa a l'Escola de Barcelona, els laboratoris de la qual són imprescindibles per aquest ensenyament; el segon curs, format per assignatures d'aplicació, es dóna a la finca, per infondre-li el caràcter predominant d'ensenyament pràctic. Els alumnes del Grau de tècnic poden fer, si així ho volen, un tercer curs voluntari, d'especialització.

La Secció d'ensenyament postal s'organitzà el curs passat i funciona des d'aleshores amb un èxit creixent. No forma un grau complet, i la seva tasca és, sobretot, de difusió de cultura agrícola. Es dóna l'ensenyament de les matèries més demandes pels nostres agricultors, el nombre de les quals anirà ampliant-se a mida que s'editin els textes corresponents.

Els que desitgin més detalls dels ensenyaments de l'Escola Superior d'Agricultura poden demanar-los a la secretaria—carrer d'Urgell, núm. 187, Barcelona—la qual es complaurà en satisfer les consultes que se li facin.

INSTITUT D'ELECTRICITAT I MECANICA APLICADES

Les carreres de directors d'indústries elèctriques i de directors d'indústries mecàniques que es cursen en aquest Institut es regeixen per el següent pla:

Directors d'indústries elèctriques

Primer any. — Matemàtiques. Topografia. Nocions de Física i Química. Electrotècnica general. Dibuix. Anglès. Muntatges de baixa tensió: timbres, làmpares, telèfons, piles i acumuladors.

Segon any. — Mecànica i resistència de materials. Màquines elèctriques i transformadors. Mesures elèctriques. Laboratoris de màquines i mesures elèctriques. Dibuix. Anglès. Treballs de taller: ajustatge i torn. Construcció de reostats i quadros.

Tercer any. — Màquines de corrent continu, projecte i construcció. Fabricació de material elèctric divers. Motors hidràulics i tèrmics. Construccions industrials de mamposteria, ciment armat, ferro i fusta. Organització de la producció i de canvi. Taller.

Quart any. — Màquines de corrent alterna i transformadors, projecte i construcció. Centrals, transports i distribució d'energia. Transports: ferrocarrils, automòbils, grues i ascensors, etc. Metal·lografia. Assaigs mecànic i tèrmic de materials. Taller.

Directors d'indústries mecàniques

Primer any. — Igual que en la especialitat elèctrica, més Tecnologia mecànica general.

Segon any. — Mecànica i resistència de materials. Metal·lografia i anàlisis metal·lúrgics. Assaig mecànic i tèrmic de materials. Laboratoris de metal·lografia i d'assaig de materials. Dibuix. Anglès. Treballs de taller, ajustatge, torn, etc.

Tercer any. — Màquines eines, projecte i construcció. Motors hidràulics i tèrmics. Construccions industrials de mamposteria, ciment armat, ferro i fusta. Organització de la producció i del canvi. Taller.

Quart any. — Projecte i construcció de màquines (motors, bombes, ventiladors i compressors). Indústries diverses. Organització de tallers. Transports: ferrocarrils i automòbils, grues, ascensors, etc. Taller.

S'ingressa als quinze anys. La matrícula queda oberta fins el dia 27.

Per a detalls dirigir-se a la secretaria de l'Institut o bé a l'Administració general de la Universitat Industrial, carrer d'Urgell, núm. 187.

Noves religioses

PARROQUIA DELS SANTS JUST I PASTOR

Demà, dia 17, durant la missa de dos quarts de vuit, començarà el Septenari a la Verge dels Dolors, amb què l'Associació del Via-Crucis d'aquesta Parròquia honorejarà la seva excelsa Patrona, continuant tots els altres dies a la mateixa hora fins el dia de la conclusió, que serà el dia de la celebració de la festa.

Les sardanes

Avui, a les deu de la nit, es ballaran sardanes al carrer de Tamarit cantonada al d'Urgell, davant del Bar Amigó, per la molt aplaudida i renomenada "Cobla Barcelona", sota el següent programa:

"Perquè estàs trista?", Vilaró; "Desamor", primera audició, Saderra; "Sense nom", primera audició, de concert, Garreta; "El braixot de les Rosalles", Mercader; "Plany", de concert, Sobers; "La malmirada", primera audició, Pérez Moya; "L'anell de prometatge", Bou.

Amb tant excellent programa no cal dir que la dita audició assolirà un gran èxit.

BALLADES PER AVUI

Matí

Plaça Reial, cobla "La Principal del Camp", de Valls.

Ateneu Nacionalista del districte V (Ronda de Sant Pau, 30), cobla "Barcelona".

Tarda

Carrer Manso, cobla "La Principal del Camp".

Nit

Bar Amigó, cobla "Barcelona".

Plaça Sepúlveda "La Principal del Camp".

Cafè Comtal, cobla "Catalunya".

—La Direcció de la revista setmanal "La Sardana" ens assabenta que suspèn la seva publicació mentre duri el període de censura militar. Esperem que ben aviat quedi normalitzada la situació.

Terrenys per vendre

SOLARS

Des de 2.000 pams a 99 mil·lèsimes de pesseta el pam quadrat. Ben situats i al peu del tramvia.

Visibles els dimecres, de 4 a 6, i els diumenges, de 10 a 1, Carrer de Pere IV, número 556, tocant a la riera d'Horta. (No els confonguen amb altres terrenys que es venen al mateix carrer.)

CRONICA SOCIAL

EL CONFLICTE TEATRAL

EL SINDICAT MUSICAL

Davant de les repetides versions i inexactituds per part d'algunes empreses referents al present conflicte teatral, havem de manifestar una vegada més que aquest Sindicat Musical no ha presentat cap petició de millores en el seu treball professional, ni s'ha retirat dels seus llocs en cap espectacle. Sense motiu justificat, doncs ha vist rescindits els seus contractes i acomiadats els seus associats dels locals on actuaven per les empreses afectes a l'Associació d'empresaris d'espectacles públics.

EL CONFLICTE DELS TEATRES

Com ja insinuàrem en la nostra edició d'ahir, sembla que el dilluns quedarà solucionat el conflicte existent entre els empresaris i els músics, còmics i tramoistes.

El governador general Lossada té citats per avui al seu despatx representacions de les parts litigants, per tal d'arribar a una ràpida solució del conflicte, havent-hi per part dels interessats els millors propòsits d'harmonia.

OBRERS EN VAGA

Els obrers de les obres que a la Diagonal, entre Universitat i Aribau, realitza la casa Miró i Trepat es declararen ahir en vaga, degut a què el capataç a causa de la pluja no volia donar feina més que a uns sis o vuit. Els obrers pretenien que treballessin tots els habitualment ocupats en les obres o bé cap.

ELS TEMPORALS

L'aiguat de Vilanova causà nombrosos estralls

En la nostra anterior edició, en donar compte de la topada de tren ocorreguda a l'estació de Vilanova, esmentàrem també l'aiguat que en la mateixa nit caigué damunt d'aquella ciutat, ocasionant diverses desgràcies i importants perjudicis.

Segons notícies rebudes posteriorment de l'esmentada població, el temporal revestí caràcters de calamitat pública, calculant-se en prop de dos milions de pessetes les pèrdues que ocasionà.

A les vuit de la nit del dijous un gran xàfec caigué damunt la població i ben aviat les clavegueres no pogueren donar abast a l'aigua que s'hi engolia. El Torrent de la Pastera, que travessa la població de dalt a baix, no podent engolir l'aigua, s'esbotzà per diferents indrets, entrant l'aigua en diverses cases i anegant carrers, com també els jardins de la Biblioteca Mossèn Balaguer, l'Estació del ferrocarril, amb els seus molls i vies. La fàbrica del gas, el nivell de la qual és més baix que la resta, quedà completament inundada, deixant la població sense llum.

Malgrat els socorsos que tot seguit es portaren als que demanaven assistència, hi hagué moltes desgràcies.

Agustí Montanya, establer de l'Hisenda Baró, trobà la mort, emportant-se'l l'aigua quan anava a desfermar el bestiar de l'estable.

Una tartana que anava de la Fonda del Carril a l'Estació, amb el tartaner i un viatjant, fou engolida pel corrent. El tartaner aconseguí salvar-se nedant, però el viatjant ha desaparegut.

Es parla també de la desaparició de diverses persones, i particularment d'una dona amb una criatura.

Si afegim a tot el que molt per sobre hem descrit el topament de trens que reportàrem en l'edició d'ahir, s'haurà de convenir que la nit del dijous fou per Vilanova i Geltrú la més tràgica que hagin vist mai els vilanovins.

D'ESPORTS

FUTBOL

ELS PARTITS INTERNACIONALS EL BARCELONA I EL CRACOVIA

FAN MATCH NUL A 1 GOL

Ahir al camp de Les Corts es jugà el primer partit entre catalans i polacs, no veient-se l'animació que la característica d'imatge[illegible] dels partits internacionals sols provocar.

L'equip del Cracovia és bo i poguérem veure una tècnica en el joc ben pròpia, elegant i cantelludora. Dels dos combatents és el que més ens agradà i en el que hi poguérem veure coses millors.

Quant al Barcelona, tingué una tarda dolenta, no assolint entendre's en gairebé tot el partit.

El primer gol marcat fou el del Cracovia, per En Chruscenski, d'un xut raó de penal i un paralel.

Després, a la segona part, aconseguí l'empat el Barcelona, d'una bona passada d'En Bosch a l'Alcàntara i aquest a En Samitier, el qual endinsà la pilota al marc d'un xut a l'angle superior.

Els equips eren:

Cracovia: Popiel, Gintel, Frye, Styczeń, Cikowski, Synowiec, Zimowski, Bajman, Kaluza, Chruscenski i Ciszewski.

Barcelona: Plattko, Comarasa, Coma, Torralba, Sancho, Bosch, Piera, Martí, Samitier, Alcántara i Sagi-Barba.

Actuà d'àrbitre En Lloveras, molt deficient.

F. C. BARCELONA CONTRA C. D. BARCANONA

Avui és el dia assenyalat per celebrar-se, al camp vell del Barcelona, el partit a profit del jugador del C. D. Barcanona Màxim Roche.

Com ja van anunciar, lluitaran un equip del Barcelona contra la selecció que a base del Barcanona integraran jugadors de l'Europa, Martinenc, Gràcia i Atlètic del Turó, disputant-se una magnífica copa, que serà adjudicada a l'equip vencedor, atorgant-se 11 medalles d'argent als vençuts.

En vista de les dificultats sorgides a darrera hora perquè el match fos arbitrat per En Samitier, el Col·legi d'àrbitres enviarà un col·legiat.

CICLISME

CURSA AGRUPACIO CICLISTA POBLE NOU

Avui tindrà lloc la cursa organitzada per l'Agrupació Ciclista Poble Nou, amb el recorregut Barcelona-Calella-Barcelona, amb 100 quilòmetres.

La sortida es donarà a les vuit del matí a la carretera de Mataró, davant la casa Klein, i l'arribada serà a l'Avinguda Icària, al Poble Nou.

DE L'AUTODROM

El director tècnic de l'Autòdrom, En Frick Armangué, s'ha traslladat de Milà a Torí, i d'allí passarà a París on acabarà de recollir les inscripcions per a les properes curses. La llista de marques i conductors inscrits la facilitarem a la seva arribada amb tota exactitud.

III GRAN PREMI PENYA RHIN

S'està procedint actualment al repartiment de cartells d'aquesta important cursa. N'és autor l'entusiasta artista N'Antoni Garcia.

També s'estan avançant els treballs de confecció del programa de la cursa. Sabent que la Penya Rhin acostuma en aquest aspecte batre cada any el seu propi record, esperem que aquest any continuarà aquesta tradició. En l'esmentat programa, a més a més de la profussió de gravats i de pàgines a diverses tintes, hi haurà dades molt interessants per aquells que concorrin a la cursa.

Penya Rhin està gestionant la installació d'un "haut parleur", davant les tribunes per facilitar tota mena de detalls respecte el desenrotllament de la cursa. Com es recordarà, en el passat Gran Premi de Tours, la innovació del "haut parleur" fou unànimement elogiada i Penya Rhin mereix tota mena de lloances per tal com procura que les nostres curses en res puguin ésser inferiors a les organitzades a l'estranger.

ESTRANGER

EL CAMPIONAT DEL MON DE BOXA

DEMPSEY BAT A FIRPO

Nova York, 15. (Urgent.)—Campionat mundial de boxa, pesos pesats.

L'americà Dempsey venç l'argentí Luis Firpo al segon round, per *knock-out*.—Havas.

Nova York, 15.—Heu's aquí alguns detalls del match Dempsey-Firpo:

Els dos boxadors entren al *ring* quasi simultàniament, essent rebuts pels xardorosos i entusiastes aplaudiments del públic. En el primer *round*, Dempsey dirigeix un directe, que li falla, contra Firpo, el qual, a la vegada aconsegueix envier un recte contra Dempsey, però cau quasi al mateix temps d'un nou i violent directe de Dempsey, aixecant-se abans d'acabar-se els deu segons reglamentaris.

En el segon *round*, el luxat ataca l'argentí, fent-lo rodar per terra. Aquest, en aixecar-se dirigeix un violent cop contra Dempsey, quan aquest tornava a ses cordes. Dempsey, encara que està trontollant se, tornà al combat, i Firpo li colpejà repetidament el cap amb alguns directes, deixant-li la cara plena de sang. El [illegible] i després d'alguns un cop a Firpo, fent-lo caure per terra. En aixecar-se, rep un nou *crochet* i diversos recces que el deixen dret i esperant del cos. Il va aplicant Dempsey. Seguit a li trontollant-se, s'aixeca novament Firpo abans que sonin els deu segons reglamentaris, en actitud valenta; però Dempsey aconsegueix col·locar-li altre cop un *crochet*, un esquerre i un recte al mentó de Firpo, el qual es desploma definitivament.

L'àrbitre compta els deu segons reglamentaris i declara vençut a Firpo.

Dempsey és saludat per una delirant ovació que li tributa el públic a peu dret.

Havien assistit al match unes noranta mil persones.—Havas.

CAMP DE LES CORTS

C. S. Cracovia

contra

F. C. Barcelona

15 i 16

4 de la tarda

Gran partit de futbol

GRACIA ESPORT CLUB

contra

AVENÇ DE L'ESPORT

Primers equips.

Avui, a les 4 de la tarda.

Camp del GRACIA, situat a la Travessera, entre Balmes i Alfons XII (prop del carrer de Salmerón).

Tens fills?

Prenen llet?

Es ben bé llet el que prenen?

Fes portar a casa teva la llet de la "Societat de Metges LACTA" i aquesta llet fresca i riquíssima farà que els teus fills disfrutin de plena salut i robustesa.

Els biberons que amb la llet LACTA, fresca, pura i escollida, es prepara també per les criatures de pit, han fet innecessàries les dides a Barcelona i altres poblacions com Badalona, Sabadell, Terrassa, Reus, etc., on s'envia també aquesta llet diàriament.

Corts Catalanes, 722 :•: Telèfon, 1079, S. P.

ELS ESPECTACLES

TEATRES

Teatre Català Romea

Avui, diumenge, dos grans espectacles per la cèlebre companyia **Molasso**. Formant el programa el formós ball en 1 acte i dos quadros,

LA PETITE GOSSE

2, La eminent artista

HEDDA RISTORI

en el seu repertori. 3, La comèdia musical

LA MIMADA

Prenent-hi part les primeres ballarines **La Serina-Lluïsa Rubini, Tosca Cerari** i **Marius Molasso**. Secundats per

20 formoses ballarines, 20

Demà, nit, magnífic programa, per la companyia **Molasso**. — Dijous, tarda, gran matinée. Es despatxa a comptaduria.

TEATRE NOVETATS

CIRC EQÜESTRE

Gran companyia internacional acrobàtica, eqüestre, còmica i musical. Director: **Mr. Ventura Gannau.**

Avui, diumenge, dues extraordinàries funcions. Tarda, a les quatre. Nit, a les deu. Exit sorollós de tota la companyia

Les Robbins

domador de bicicletes.

Les 4 Barrettes

potpourri acrobàtic.

Troupe Titto Riffi

Sis formidables saltadors.

Segueix l'èxit de **Fred Silvester i Cia.**; dels inimitables **4 Uessems**; **Les Mandos**, sorprenent, perillós "tourbillon" de la mort; **E. P. Lee**, succés verítable, original, únic; **C. Fontenas, The Arquès**, etcètera. Entrades còmiques pels molt aplaudits clowns **Germans Ferroni, Navas i Geromo, Silva i Kolek.**

Demà, tarda, matinée especial a dos quarts de cinc. Nit, a les deu, extraordinàries funcions. Dijous pròper, altres **3 famosos debuts**. Tots els dilluns, dijous i dissabtes, matinée a dos quarts de cinc.

Es despatxa a Comptaduria

TEATRE TIVOLI

Empresa **Francesc Delgado**

Temporada de Tardor

Gran companyia de Comèdia

ANTONIA PLANA

EMILI DIAZ

Avui, diumenge, tarda, a les quatre:

Punta de viuda i **La flor de Córdoba.** — Nit, **La flor de Córdoba**

Teatre Poliorama

Companyia de Comèdies

Avui, diumenge, tarda, a dos quarts de cinc, sessió especial, i nit, a les deu:

LOS GALEOTES

Teatre Barcelona

Temporada de Tardor

Gran companyia de comèdia

ALBA - BONAFE

Inauguració, 21 de setembre

CHASSAIGNE FRERES

Claris, 43

PIANOS, AUTOPIANOS, HARMONIUMS, ROTLLOS PERFORATS, PIANOS DE LLOGUER I D'OCASIÓ

Vendes a terminis. Pianos estrangers

Aristocràtic Saló **Kursaal** Temple de la Cinematografia

Avui diumenge, gran sessió matinal d'onze a una. En aquestes hores es despatxaran butaques numerades per a la sessió especial de les sis tarda. Primera sessió, a dos quarts de quatre; segona, especial, a les sis; en totes les sessions, el sorollós èxit del dia: primera jornada de la super joia universal, **Esposes frívoles** (exclusiva d'aquesta empresa), pel gran actor Von Stroheim, degut al seu llarg metratge, està repartida en dues jornades. **Furor passional**, comèdia dramàtica per la formosa artista Dorothy[illegible]. **Actualitats, amb l'arribada de S. M. el Rei a Madrid i amb la dimissió total de Gabinet.** Nit, a dos quarts de deu: **Sonant el cuiro o el boxador aristocràtic** (5 round); **Furor passional, Actualitats, amb l'arribada de S. M. el Rei a Madrid; Esposes frívoles**, primera jornada. — Demà, dilluns, estrena de la magnífica comèdia **Viatge al paradís**, per la gentil artista Bert Lytell; **Sonant el cuiro o el boxador aristocràtic** (5 round); **La bomba hidràulica**, còmica; la grandiosa obra del dia, **Esposes frívoles**, primera jornada, i **Actualitats.**

PRINCIPAL PALACE

Telèfons, 5125 A i 4736 A

Plaça del Teatre, 2 i 4

AVUI, DIUMENGE,

GRAN MATINEE, A DOS QUARTS DE CINC,

i nit, a les deu,

GRANDIOS EXIT

dels dos nous quadros

OLD DANCES RECORD

i LA AGENCIA DEL FLAQUITO

de l'opulent espectacle

SKITCHOS REVUE

(Avui, 61 i 62 representació)

prenent-hi part **Pepe Marquès i Perla Antillana**

75 artistes espanyoles i estrangeres. ENTRADA LLIURE.

NOTA.—A la tarda, la **Revista** començarà **a les sis en punt**, després del **Programa de varietés**

Teatre Bosc

Avui, diumenge, el millor il·lusionista del món. **El Gran Raymond**, que executarà programes monstres de tres parts, a preus baratíssims. (Vegeu cartells.)

Teatre Barcelona

Sessions d'Art

Mercè Nicolau

Primer actor i director, **Enric Jiménez**

Avui, diumenge, tarda, a dos quarts de cinc. Nit, segona i tercera representacions del drama en quatre actes, de l'autor rus Artzibachev, traducció de Josep Maria Jordà,

GELOSIA

Demà, dilluns, **estrena** del drama en tres actes, del vigorós dramaturg Juli Vallmitjana,

CANTS D'ORIENT

ELDORADO

Gran companyia de sarsuela de JOAN VILA

Avui, diumenge, tarda, a les cinc. Nit, a les deu. La celebrada obra en tres actes de Josep M. Granada

EL NIÑO DE ORO

Gran quadro flamenc: **Germanos Gazpachas** i **Germans Hidalgo.**

CERCLE DE SANS

Dijous, 20 de setembre, a les deu nit

Companyia Díaz-Artigas

La comèdia dramàtica en tres actes, creació de **Josefina Díaz**,

PRIMEROSE

Despatx a taquilla cada vespre

pre, de nou a onze, i al Centre de Localitats de la Plaça de Catalunya. Preus poulars.

CINEMES

Saló Catalunya

GRAN CINEMA DE MODA

Avui, diumenge, gran matinal d'11 a 1; tarda, sessió contínua. Tres estrenes: **L'herència de la mare,** sentimental; **El llaç invisible** (Programa Ajuria), i la de gran actualitat **Inauguració de l'Exposició del Moble,** amb assistència del senyor marquès d'Estella. Nit, gran esdeveniment, primera de les grans exclusives: **L'audaç** (Artistes Associats), darrera creació de Charles Ray. Demà, dilluns, tres estrenes: **La moderna americaneta; Tomaset campió de golf,** i la d'interès sensacional: **Arribada del rei a Madrid i del senyor Primo de Rivera,** ultra la informació dels assumptes d'actualitat (exclusiva del Saló Catalunya).

Gran Teatre Comtal i Gran Cinema Bohèmia

Avui, diumenge, sessió matinal d'11 a 1; tarda i nit, grandiosos programes. La famosa comèdia **L'estranya aventura;** la pel·lícula còmica **Viatge aeri;** la interessant **Història d'un "chantage",** i X i últim episodi de **La reina dels gitanos**

A la sessió de la nit, estrena de la bonica comèdia **E's amors de Letty,** i estrena de la primera jornada de la colossal pel·lícula **La reina dels diamants**

Palace Cine

GRAN SALO DE MODA

PROGRAMES SELECTES

Avui, diumenge, tarda i nit, programes selectes. Quatre èxits: la formosa comèdia **L'estranya aventura;** el cinedrama **Furor passional;** la divertida pel·lícula **Els amors de Letty;** la interessant **Història d'un "chantage",** i la instructiva **Caçant a la mar Glacial**

Monumental - Pedró

Walkyria

Avui, diumenge, sessió matinal d'11 a 1. **Aventures de Robinson,** XI i XII episodis; **Nanuk l'esquimal; Tomaset detectiu; Actualitats Gaumont.** Tarda, **El gat montès.** Nit: **Aventures de Robinson,** XIII i XIV; **Mossèn Janot,** de N'Àngel Guimerà. Demà, dilluns: **Mary bojament enamorada; Un gendre vigorós, i Jo i la mula**

Diana-Argentina

Excelsior

Avui, d'onze a una, **La reina dels gitanos,** 10 i últim; **Sense pietat, Funció de gala, Passeig aeri.** Tarda, **Història d'un chantage.**

Teatres Triomf i Marina i Cinema Nou

Avui, diumenge, **La casa de dispeses, Esquivant el cop, Nanuck l'esquimal La reina dels gitanos,** 8 i 9; **Robinson Crusoe,** 9 i 10.

Cinema Princesa

Telèfon 1371 A.

Avui, diumenge, programa selecte: **La reina dels gitanos,** 8 i 9 episodis, de gran sensació: **El diamant blau,** bonica comèdia dramàtica, creació de la gran artista Katherine Mac Donald; **Instint matern,** gran film dramàtic-sentimental, interpretat per la gran artista Ethel Barrymore; **Ull viu amb el wisky,** comèdia en dues parts; **La casa de dispeses,** còmica de gran broma. Nit, estrena del 10 i últim episodi, **La reina dels gitanos.** — Demà, dilluns, cinc grans estrenes, entre elles, **Sense pietat,** per Emili Ghione.

RESTAURANTS

LES PLANES

Hotel Restaurant Versailles
Obert des de les cinc del matí a mitja nit
Servei de cobert i a la carta
Coberts de 7'50 pts. endavant
Habitacions per a temporades a preus econòmics
Aigua del Mas Guimbau
Camí especial per a automòbils
Telèfon 7 H
Propietari: Joan Có (de l'antic VERSAILLES)

LA RABASSADA

Hotel — Restaurant — Atraccions

400 metres altitud. Programs encisador. Temperatura deliciosa. Habitacions **Gran confort per a famílies.** Servei permanent d'autocars des de la plaça de Lesseps (Josepets), del migdia per amunt. Telèfon 6204 G.

ESPORTS

FUTBOL

Avui, diumenge, 16 de setembre

Unió Esportiva de Sans

contra

Club Deportiu Europa

Camp del C. D. Europa

A les quatre de la tarda

DIVERSOS

TURO PARK

Avui, tarda, sardanes i putxinel·lis. Darrer del **ENVELAT MONUMENTAL**
Tarda i nit, grandiosos balls.
Cafè-Restaurant de primer ordre.

PARC

Avui, tarda, **Concert per la Banda de Vergara. PISTA DE GEL.**

Reoberta aquesta setmana. Grans innovacions.

Venus Sport - Palace Ball

Ronda de Sant Antoni, 62 i 64, Tigre, 27

Avui, diumenge, tarda i nit, grans balls de societat per la renomenada banda Venus Sport, què tan encertadament dirigeix el mestre En Domènec Ponsà, estrenant-se els ballables següents: **Vals-saló "Ibérico", Fox-trot "Eros", Marxa "Munilla"**

IRIS PARK

El saló de ball més còmode i saludable d'aquesta ciutat. Avui, diumenge, tarda,

GRAN BALL

per la sempre ovacionada i aplaudida Banda-Orquestra "El Delirio Musical".

EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DEL MOBLE I DECORACIÓ D'INTERIORS

Parc de Montjuich

Palau de l'Art Modern i Palau Industrial

AVUI, esplèndida manifestació d'Art. Exhibició de mobiliari modern, presentat per les cases més importants de Barcelona, d'Espanya i de l'estranger. Secció retrospectiva d'habitacions completes dels segles del XIII al XIX. Sumptuosa presentació de la Indústria francesa. Tapissos de la Casa Reial. Presentació de 25 vivendes humils. Moldes, joguines, etc., etc. **Preu de l'entrada, 1 pesseta** Els abonaments s'expedeixen a tots els establiments de Barcelona al preu de 20 pessetes. **Restaurant:** Thés-tzigans de les cinc a les set de la tarda. L'Exposició està oberta de les deu del matí a les vuit de la nit

AFICIONATS A LA FOTOGRAFIA
Revela de plaques i pel·lícules i tot treball de laboratori. Es retira a les

5 HORES

CASA CASELLAS
Carrer de Santa Anna, 4. (P.cp Rambla)

EL CARBURADOR "IRZ"

Espanyol de socarrel i, a més, millor que els estrangers, té dret a dir-vos:

LA RIQUESA D'UNA NACIO NOMES S'AUGMENTA AFAVORINT LA SEVA INDUSTRIA I COMPRANT EL MENYS POSSIBLE A L'ESTRANGER.

FABRICA A VALLADOLID
Apartat 78

CALÇAT

Gran liquidació de Sabates. Sense propaganda. Per a senyors, senyores i nens. Sandàlies i sabatilles. Col·loquem mitges soles i talons de goma. Veniu al **VA BE. Rambla del Centre, 35.** També fem bona cara si no compren avui. Val per pocs dies.

CUITEU I TROBAREU GANGUES

DOLOR D'ESTOMAC

i malalties de les vies digestives, es curen amb el

GASTROBIOL ROSSELL

De venda a la FARMACIA INTERNACIONAL - Rambla del Centre, 17, i a totes les farmàcies

Pensió Tafaner

Menjars casolans

GRAN MENJADOR

Taules individuals

ABONAMENTS

Per tiquets al portador i sense limitar el temps.

14 àpats,	25 ptes.
COBERT,	2'50 „

MENU

AVUI, DIUMENGE

Paella València
Solomillo Bechamel
Petxines farcides

Postres, pa i vi a dojo.

Aquesta acreditada casa serveix en tots els menjars vi pur de 13 graus i sempre a disposició d'un anàlisi.

AVIS

Si a vostè l'interessa provar aquesta ja coneguda i acreditada casa, per sa manera de servir al públic, tingui present que es troba al pis principal del carrer
CARDENAL CASSANYES, 15 i 17

Pensió completa 5 ptes. per dia

Sopars a 2 Ptes. cobert

Sopa d'ou
Verdura
Bisteo amb patates
Postres, pa i vi a discreció

Tots els dies canvi de menú

OFICINA DE COPIAS DE CANTÓN Y PASCUAL
CASPE 12-1º
BARCELONA

Hi ha ascensor

Servei permanent de nit i dia

Aquesta oficina posseix l'aparell multicopista Writerpress

Ferrà. - Pintura Decoració
Sant Domingo del Call, 4-Tel. 4015 A
ANUNCIS, ROTULS, FAÇANES
OBRES :-: TREBALLS D'ESTIL

VIES URINARIES

Pell-Sífilis-Pròstata-Impotència
Nous mètodes alemanys de tractament sense medicament ni dolor.
PREUS ECONOMICS

Examen amb Raigs X.	10 pts.
Salvarsan 606-914	15 "
Anàlisi de sang	25 "

Tractaments a preus limitats
POLICLINICA
Ronda de la Universitat, 8
(prop del carrer Pelai)
D'11 a 1 i de 4 a 8.

PAPER DE FUMAR

CLASICO

PARES!!!

Si voleu que els vostres fills aprenguin 1.ª Ensenyança, Comerç, Batxillerat, preparació per a carreres, Llengües, Taquigrafia

FEU-LOS ANAR DESEGUIDA

com a pensionistes, mig pensionistes, recomanats o externs DE DIA O DE NIT AL

Col·legi Ibèric de Gràcia

SALMERON, 177

BARCELONA

Condicions econòmiques, higièniques i pedagògiques com cap altre

LA PUDA DE BANYOLES

OBERTA DES DEL PRIMER DE MAIG A 30 D'OCTUBRE

Les seves aigües constitueixen un tipus únic a Europa. Per als herpètics, escrofulosos, pretuberculosos, artrítics, catarrosos i avariòsics no tenen rival, essent, en aquest últim sentit, substitutives de les d'**Archena.**

LA CASA

VDA. DE JOSEP CARRION CERVERA

assabenta els seus estimats clients, haver traslladat els seus tallers, despatx i magatzems al carrer

BAILÉN, 194 i 196

on podrà donar major impuls a la seva acreditada fabricació de cartronatges.

Barcelona, setembre 1923

"CHIC et SIMPLICITE"

Revista de modes de París, amb traducció castellana

ELEGANCIA SENSE EXAGERACIO

100 models i un patró retallat, per 1'50 pessetes

Demaneu-la a tot arreu, i al seu agent per a Espanya

ALBERT BONET Merceria - Plisés - Calats
Olaria, 15 - BARCELONA

CATALANISTES! Baixeu tots a l'HOTEL DE FRANÇA, a Perpinyà, Josep Bulligues, propietari. Soci honorari del Casal Català. Habitacions pintades a l'oli, d'1, 2 i 3 llits. *Mobiliari tot nou. Aigua corrent freda i calenta a totes* les habitacions de l'hotel. Calefacció central. Terrassa. Garatge. Omnibus a tots els trens. Telèfon 6. 89.

Qui no anuncia, no ven
Qui no ven, s'arruïna

Treballs d'impremta
i articles de propaganda
a les vint-i-quatre hores

Sobres comercials a 6 pts. miler. Paper de barba a 9 pts. la resma. Talonaris venda, per a caixa, a 0'15 pessetes un. Talonaris lloguer, lliurament, rebut, etc., a 0'50 pessetes un. Vanos Pay-Pay, amb anunci, mànec rodó, dibuixos assortits, futbol i bonics tricromies, a 100 pessetes el miler. Miralls rectang. amb anunci, a 100 pessetes el miler. Targes perfumades a 35 pessetes el miler. Carteres amb bitllets del Banc de 30 pessetes en amunt. **I un sens fi d'articles de gran novetat.**

LA SUD - AMERICANA
CORTS CATALANES, 550
BARCELONA

CAFES
sucre, cacau
xocolata
BOMBONS

R. ALBERT
Bruc, Nº 85
(cantonada Aragó)

:: RIGALT I BULBENA ::

Vidrieres d'art : Esmaltats al foc sobre vidre i cristall : Vidres i cristalls plans i corbats : Baldoses, baldosetes, gravats, biselats i miralls
Casanova, 32, entre Corts i Sepúlveda
BARCELONA
TELÈFON 5343 A

XINXES

Les famílies distingides no els sofreixen perquè usen AKANTROL, el millor exterminador de xinxes del món. Premiat a totes les Exposicions d'Higiene. Es ven a les principals drogueries i, a prova, al despatx, Diputació, 202, entre Aribau i Muntaner.

ULMARIOL

Calma i a l'acte cura tota mena de

DOLOR

Medicament d'ús extern
Laboratori MORATÓ
PALAU TORDERA

VI DE TIANA, a 0'60 pts. litre, posat a domicili; collita propia. J. A. Jordana. Tiana.

Unica casa per a Calçat bo i barat. Tapineria, 20. Sucursal, 13

AUTOMOBILS
I
CAMIONS

OPEL

Agents:
"Unión Comercial Española, S. A.—Rambla de Santa Mònica, 7, primer.—Garatge, Bruch, 166.

DEPENDENT per a correspondència, amb perfecte coneixement del francès, dirigiu-vos, per escrit, al carrer de Llúria, 9, despatx. (Indiqueu pretensions.)

La Mutual Agrícola de Propietaris S. A.
per a l'extracció de letrines. Dirigir-vos per a avisos, Passeig de Sant Joan, número 30, pral., i telèfons números 1378 S. P. i 529 H.

MOBLES a terminis, sense fiador. Carrer de Santa Anna, 18.

ANGLES. Lliçons particulars i classes generals. Pelai, 7, 2.on, 1.a.

FONDA SIMON

MENJARS A LA CATALANA
ESPARTERIA, 6-VIDRIERIA, 13
Telèfon 1378 A.

TAPISSOS pintats. La casa més important d'Espanya. Especialitat en tapissos religiosos. Exposició permanent de quadros a l'oli gravats oleografies, etc. Fabricació de marcs i motllures. — No compreu sense visitar aquesta casa. F. Montfalcon Boters, 4 (final Portaferrissa).

COM A UNICA DISPESA, distingida família catalana acceptaria favor o senyor. Vida com en família. Lloc cèntric. Urgell, 82, 1er., 2na, (entre Corts Catalanes i Diputació).

Benjamin
Benjamin
Benjamin

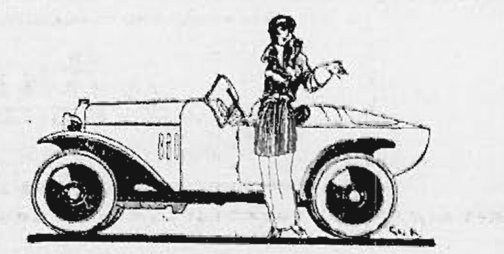

Des de 2.200 ptes.

Des de 195 ptes.

Pere Estela = **Balmes, 126** = Barcelona

Fundat l'any 1871 — PRIMARIA COMERÇ Batxillerat (ensenya. oficial, col·legiada, lliure.) Externs - Interns.

COL·LEGI IBERIC

Consell de Cent, 340, i ROGER DE LLURIA, 46
DIRECTOR: Llicenciat M. MARCET

FILL DE PAUL IZABAL

PIANOS

Antiga fàbrica fundada en 1850 :: Pianos a cordes creuades, amb marc de ferro, construcció sólida i moderna
En moble elegant en caoba o noguera :: Representant exclusiu dels célebres Pianos

STEINWAY & SONS

A L'EXPOSICIO DEL MOBLE, en el Stand de la casa IBANEZ, figura un meravellós

PIANO DE CUA STEINWAY

ELS UNICS

PIANOS-PIANOLA

autèntics, són els fabricats per THE ÆOLIAN Co., combinats amb els renomenats
PIANOS: STEINWAY, WEBER, STECK, ARMONIGRAN, ETC

Unica agència: **CASA IZABAL**

Central: Passeig de Gràcia, 35. - Telèfon, 1890. A — Sucursal: Bonsuccés, 5. - Telèfon, 4343. A

DEPOSITO DE FORNITURAS PARA RELOJES

RELOJERIA — BISUTERIA

FABRICA DE JOYERIA Y PLATERIA
ENRIQUE CORTADA
TEMPLARIOS 5 PRAL

UTILES Y HERRAMIENTAS DE PRECISION-ETC-A

MAQUINARIA FRIGORIFICA

ESCHER WYSS Y C.ª ZURICH
PER A FABRIQUES DE
i CAMBRES FRIGORIFIQUES

MAXIMUM DE PRODUCCIO
FRIGORIFICA
MINIMUM DE CONSUM DE FORÇA

AUTOFRIGOR

GEL

HOTELS - RESTAURANTS - BARS - CARNISSERIES - TOCINERIES - LLETERIES - FABRIQUES DE XOCOLATS

LA MAQUINA IDEAL PER A LA PETITA INDUSTRIA

F. VIVES PONS — BARCELONA: GIRONA, 112 — MADRID: PRIM, 2

CASA FUNDADA EN 1854

FILL DE ANT.I ORIOL
FABRICA DE JOIERIA I ARGENTERIA

CIUTAT N.º 7
Telf. 2905 A.

CALÇATS NOVELTY

Tot aquest mes es liquida un Stok de calçat per a home a 18'50 pessetes i per a senyora a 6'75 Ptes.

1 - PLAÇA SANTA ANNA - 1

Proximes sortides de BARCELONA
cap al BRASIL i la PLATA

Vapor Pssa. Maffalda, 21 de setembre
» Duca degli Abruzzi 29 »

Vapor GIULIO CESARE el 19 d'octubre

Cap a Centre Amèrica i Sud Pacific

Vapor BOLOGNA (correu) el 23 de setembre
Vapor SICANIA, (comercial) el 25 d'octubre

Per a informes dirigiu-vos a ITALIA-AMERICA Barcelona: Rb'a. Sta. Mònica, 1 i 3. - Madrid: Alcalà, 47. Sant Sebastià: Oquendo. - Pamplona: Le.

Les oficines de Barcelona, Madrid i Sant Sebastià, venen billets de ferrocarril, i informen amplament sobre viatges a Itàlia.

APOPLEJIA (Feridura) PARALISIS

Angina de pecho. Vejez prematura y demás enfermedades originadas por la Arterioesclerosis e Hipertensión
Se curan de un modo perfecto y radical y se evitan por completo tomando

→ RUOL ←

Los síntomas precursores de estas enfermedades: *dolores de cabeza, rampa o calambres, zumbidos de oidos, falta de tacto, hormigueos, vahidos (desmayos), modorra, ganas frecuentes de dormir, pérdida de la memoria, irritabilidad de carácter, congestiones, hemorragias, varices, dolores en la espalda, debilidad, etc.*, desaparecen con rapidez usando **Ruol**. Es recomendado por eminencias médicas de varios países, *suprime el peligro de ser víctima de una muerte repentina*, no perjudica nunca por prolongado que sea su uso; sus resultados prodigiosos se manifiestan a las primeras dosis, continuando la mejoría hasta el total restablecimiento y lográndose con el mismo una existencia larga con una salud envidiable.

VENTA: Segalá, Rambla Flores, 14, Barcelona, y principales farmacias de España, Portugal y Américas.

SOCIETE GENERALE

de Banque pour l'Etranger et les Colonies

Sucursal de Barcelona
Plaça de Catalunya, 20

Tota mena d'operacions de Banca i de Borsa
CAIXES DE LLOGUER

BLENORRAGIA (PURGACIONES)

en todas sus manifestaciones, *uretritis, prostatitis, orquitis, ristitis, gota matinal*, etc., por crónicas y rebeldes que sean, se curan pronto y radicalmente con los

Cachets del Doctor Soivré

que depuran la sangre y los humores, comunican a la orina sus propiedades antisépticas y microbicidas: sus admirables resultados se experimentan a las primeras tomas, la mejoría prosigue hasta el completo y perfecto restablecimiento de todo el aparato genito-urinario, curándose el paciente por sí solo, sin inyecciones ni lavados en que haya de intervenir el médico, y nadie se entera de su enfermedad. Basta tomar una caja para convencerse de ello.

Agente exclusivo: Hijo de José Vidal y Ribas, S. en C., Moncada, 21. - Venta, 5 ptas. frasco: Segalá, Rambla de las Flores, 14. Farmacia Gelabert, Princesa, 7, y principales farmacias de España, Portugal y Américas.

CALÇATS SIMON

Liquido a la fàbrica mateix les mostres i calçats amb tares que no podem lliurar als comerciants

PREUS DE SALDO

Fàbrica de calçat: — **LLULL, 21**
(darrera el Parc)

Vídua d'E. Bertran

Exposició del Moble :: Stand 122

Papers pintats : : Pintura decorativa
Decoració de vidres amb paper GLACIER

BARCELONA - Cardenal Casañas, 11, botiga - Telèf. 4998 - A

¿Què és "LUX"?

és el vostre millor amic i com a tal haveu de reconéixer-lo i apreciar-lo

Per què?

perquè la **NECESSITAT** de la **NETEDAT** mitjançant el buit està científicament demostrat pels resultats d'aquests anàlisis:

Primer: Cada gram de **pols** conté de 20 a 30 milions de microb s.

Segon: L'aire d'una habitació conté normalment 2.000 microbis per cada metre cúbic, dels quals floten en l'atmósfera mes de 150.000 després d'haver escombrat.

¿Cal dir res més?

¿Preferiu doncs, agranar i escampar la pols, o bé absorbir-lo completament mitjançant un **aspirador**

"LUX"

La **POLS** acumulada a les seves habitacions és un dipòsit de tots els mals gèrmens conductors de malalties, per aquesta mateixa raó a centes de cases adopten cada dia els nostres aparells moderns **"LUX"**.

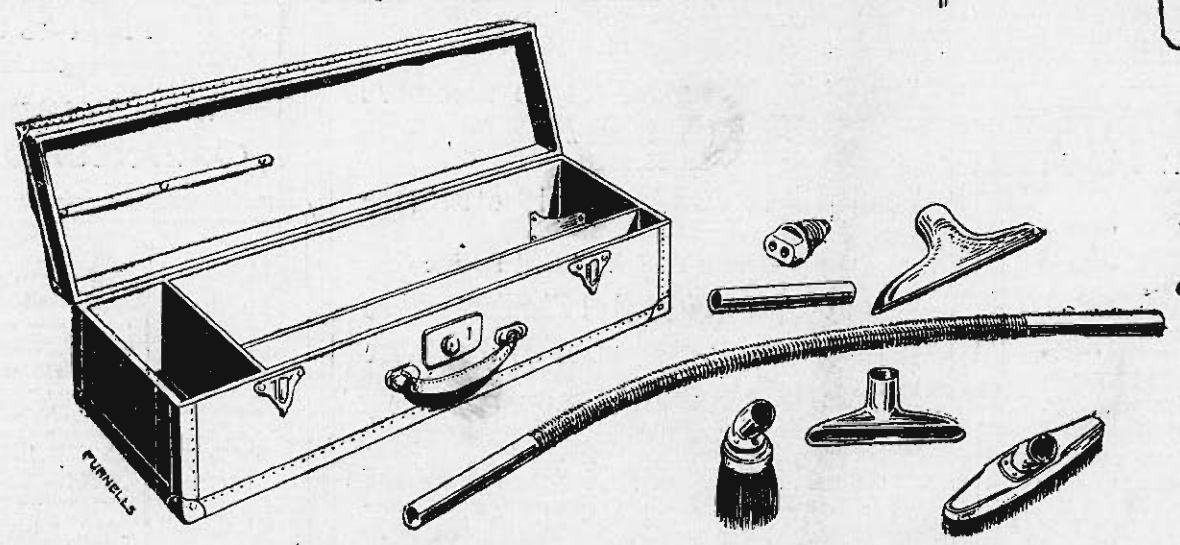

Demostracions gratuïtes i sense compromís al vostre propi domicili, dirigint la demanda a

"ELECTROLUX" S. A. -- Roger de Llúria, 119. (xamfrà Provença) -- BARCELONA

Sucursals a Madrid, Sant Sebastià, Bilbao.

Visiteu el nostre Stand núm. 58 - Sala A. - Secció II, la Nucli de la EXPOSICIO INTERNACIONAL DEL MOBLE I DECORACIO D'INTERIORS